LIBOR FOJTÍK

Daniela Búryová

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava 2023

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

LIBOR FOJTÍK

Daniela Búryová

Vedoucí práce:
doc. Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph.D.

Oponent:
doc. Mgr. Josef Moucha

TEORETICKÁ
BAKALÁŘSKÁ
PRÁCE

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká
fakulta v Opavě

Institut tvůrčí fotografie

Obor:
Tvůrčí fotografie

Opava 2023

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2022/2023

Zadávající ústav: Institut tvůrčí fotografie

Studentka: Ing. Mgr. Daniela Búryová

UČO: 10001

Program: Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Obor: Tvůrčí fotografie

Téma práce: T: Libor Fojtík

Téma práce anglicky: T: Libor Fojtík

Zadání: Fotografická tvorba Libora Fojtíka, jako dokumentárního a reportážního fotografa. Založena na informacích z dostupné literatury, internetu a na osobních rozhovorech, doplněna o postřehy jeho blízkých kolegů, kamarádů a bývalých učitelů.

Literatura: FOJTÍK, Libor: Trampové. Nakladatelství PositiF, Praha, 2020. ISBN 978-80-87407-18-9.
FOJTÍK, Libor: Felix Kolmer Slib. Nakladatelství PositiF, Praha, 2021. ISBN 978-80-87407-35-6.
FOJTÍK, Libor: Laciní fórové. blurb, 2011.

Vedoucí práce: doc. Mgr. Tomáš Pospěch, Ph.D.

Datum zadání práce: 12. 6. 2023

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
prof. PhDr. Vladimír Birgus
vedoucí ústavu

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je poskytnout ucelený obraz o dosavadním životě a tvorbě reportážního a dokumentárního fotografa Libora Fojtíka, o němž dosud nebyla vydána žádná publikace. Práce popisuje jeho cestu k fotografii, jeho profesionální i volnou tvorbu a zároveň představuje část z jeho rozsáhlého fotografického archivu.

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to provide a comprehensive overview of the life and work of the documentary and reportage photographer Libor Fojtík, who has not been the subject of any publication released to date. The thesis describes his journey into photography with regard to both his professional and personal work and also features selected parts of his extensive photographic archive.

Klíčová slova

Libor Fojtík, fotografie dokumentární, fotografie reportážní, fotografie česká

Key words

Libor Fojtík, documentary photography, reportage photography, Czech photography

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze citované zdroje, které uvádím v bibliografických odkazech.

Souhlas se zveřejněním

Souhlasím, aby tato bakalářská práce byla zařazena do Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě, do knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a zveřejněna na internetových stránkách Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě.

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala především Liboru Fojtíkovi za poskytnuté informace a zpřístupnění fotografického archivu, dále všem jeho známým a kamarádům za jejich čas na rozhovory, Vladimíru Ochmanovi a Evě Mořické za pomoc s grafickou úpravou práce a v neposlední řadě také Tomáši Pospěchovi za vedení této práce.

Ve Frýdku-Místku, 11. 8. 2023

Obsah

Úvod	10
Dětství, dospívání a fotografické začátky	11
Fotoklub Příbor	19
Cestování	23
Studium fotografie	31
Lidová konzervatoř v Ostravě	31
Institut tvůrčí fotografie v Opavě	35
Skupina Sonda	49
Pedagogická činnost	51
Práce fotoreportéra	55
Volná tvorba	69
Laciní fórové (1997-2007)	69
Plastic Family (2005-2008)	75
Dobrovolná skromnost (2005-2007)	81
Absurdistán – domov můj (2008-dodnes)	87
Trampové (2012-2019)	93
Felix Kolmer – Slib (2013-2020)	101
Samostatně spolu (2021-2023)	107
Závěr	113
Vyjádření přátel a kolegů	115
Seznam výstav	131
Seznam literatury	133
Seznam online zdrojů	136
Seznam fotografií	139
Stručný životopis	147
Jmenný rejstřík	148

Úvod

Fotografickou tvorbu Libora Fojtíka jsem znala dlouho předtím, než jsem měla příležitost se s ním osobně seznámit. Způsob, jakým pomocí svých fotografií dovede vyprávět příběhy, zachytit mnohoznačnost každodenního života, překvapovat, pobavit, ale i dojmout je mi velmi blízký. Jeho originální dlouhodobé dokumentární cykly Trampové a Slib doma s uznáním přechovávám i v knižní podobě.

Poprvé jsme se setkali v Praze, těsně před výletem na fotografický festival v Arles. To nás čekala více než třináctihodinová jízda vozem tam i zpět a týdenní pobyt na jihu Francie, během kterého jsem poznala Libora jako velmi otevřeného a přímého člověka. V průběhu této cesty zaznělo spoustu zajímavých historek jak z jeho soukromého, tak i profesního života.

Po návratu, kdy jsem si měla vybrat téma své bakalářské práce, jsem už věděla, že osobnost Libora Fojtíka jako dokumentárního a reportážního fotografa, bude ta správná volba.

Tato práce mapuje jeho dosavadní život i dílo, počínaje fotografickými začátky v rámci vysokohorské a cestovatelské fotografie, přes práci fotoreportéra až po jeho dokumentární volnou tvorbu. Je založena především na našich společných osobních rozhovorech, které jsou doplněny o postřehy jeho blízkých kolegů, kamarádů či bývalých učitelů. Informace čerpám také z dostupné literatury a online zdrojů.

.

Dětství, dospívání a fotografické začátky

Libor Fojtík se narodil v roce 1977 na Čeladné, v podhůří Beskyd a až do svých třiceti let žil ve Frenštátě pod Radhoštěm. Tam také navštěvoval základní školu a střední odborné učiliště strojní absolvoval v Kopřivnici. Jeho otec vlastnil stavební firmu a jeho matka byla kuchařka. Se svou sestrou, která byla o tři roky starší, měli hezký sourozenecký vztah. Celá rodina v zimě holdovala běžeckému lyžování a rodiče velmi rádi poslouchali folkovou a country muziku.

Oba byli také součástí trampské osady NDE, kterou spolu s kamarády založili. Jednalo se o toulavou osadu, což znamenalo, že společně jezdili na výlety neboli vandry do okolní přírody a hor.

Libor byl tedy od malička vedený k samostatnosti, přizpůsobivosti a zodpovědnosti nejen vůči přírodě, ale i vůči ostatním lidem, což do velké míry formovalo jeho osobnost. Díky tomu, že trávil spoustu času v lese, se chtěl v mládí dokonce stát i hajným.

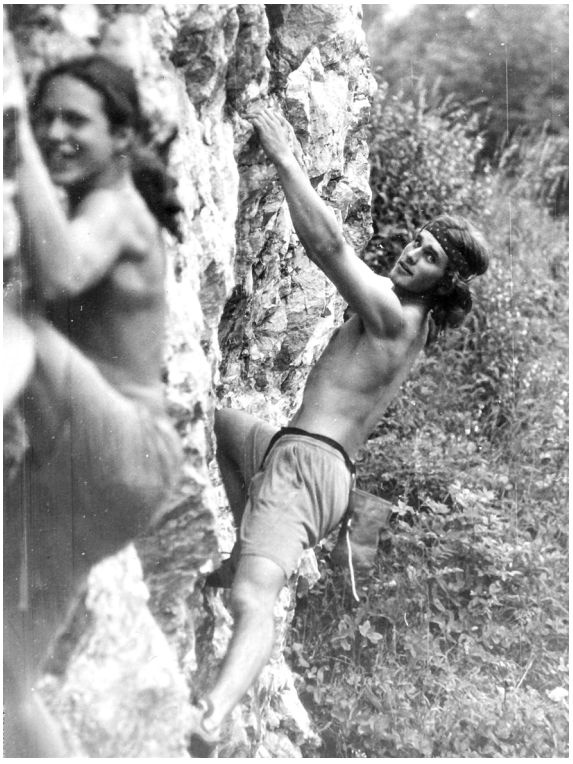

Jeho strýc často fotografoval setkání osady a vytvořil tak krabicový archiv, kterým se Libor v dětství velmi rád probíral. Vzpomíná, že když byl nemocný, hltal fotografie vandrů z různých míst a představoval si, jaké to asi bylo. Strýcovy fotografie ho také inspirovaly k tomu, koupit si svůj první fotoaparát Zenit. Když udělal svou první fotografii, bylo Liborovi šestnáct let. Od té doby se fotoaparát stal jeho věrným společníkem.

Později začal jezdit s partou nejbližších kamarádů na vandry nezávisle na rodičích a postupem času i na stále vzdálenější místa, hlavně na skály a do hor. Říká se, že hory vytváří mezi lidmi silná pouta, a tak tomu bylo i v případě Libora a jeho kamarádů z mládí. Dodnes se stále pravidelně setkávají a podnikají společně různé akce, nejen na horách.

Láska k horolezectví ho dovedla do horolezeckého oddílu v Příboře, kde se poprvé setkal s **Rudolfem Jarnotem**, významným fotografem a velkým sportovcem. Jak Libor píše ve své bakalářské práci, Rudolf Jarnot byl pro něj člověkem, který ho přivedl k fotografii. Učil ho fotografickému vidění, ukázal mu, jak správně vyvolávat i zvětšovat snímky v temné komoře nebo jak hodnotit a vybírat tu pravou fotografii.[1]

1/
FOJTÍK, Libor. Rudof Jarnot. Opava, 2008. Bakalářská práce. SUO. Filozoficko-přírodovědecká fakulta, ITF.

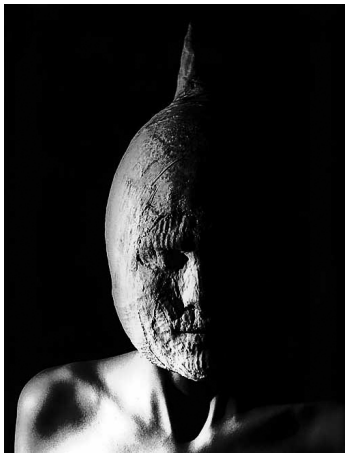
Už tenkrát chodil Libor rád na fotografické výstavy v okolí a lákala ho představa, že si bude své snímky zvětšovat sám. Po několika návštěvách v temné komoře Rudolfa Jarnota si doma ve sklepě zařídil svou vlastní. Zprvu to nebylo vůbec jednoduché, protože nepracoval systematicky, ale spíše metodou pokus – omyl. V komoře trávil spoustu času a výsledky se dostavovaly jen velmi pomalu.

V jeho fotografických začátcích ho rodiče příliš nepodporovali. Otec si vůbec nedovedl představit, že by se Libor mohl fotografií někdy v budoucnu uživit. Pro Libora se mu zdála vhodnější jistota stálého zaměstnání strojaře v blízké Tatře Kopřivnice. Libor vzpomíná, jak ho mrzelo, že od otce nikdy neslyšel žádné hodnocení či pochvalu svých fotografií. Možná i proto chtěl otci dokázat, že má na to být úspěšný.

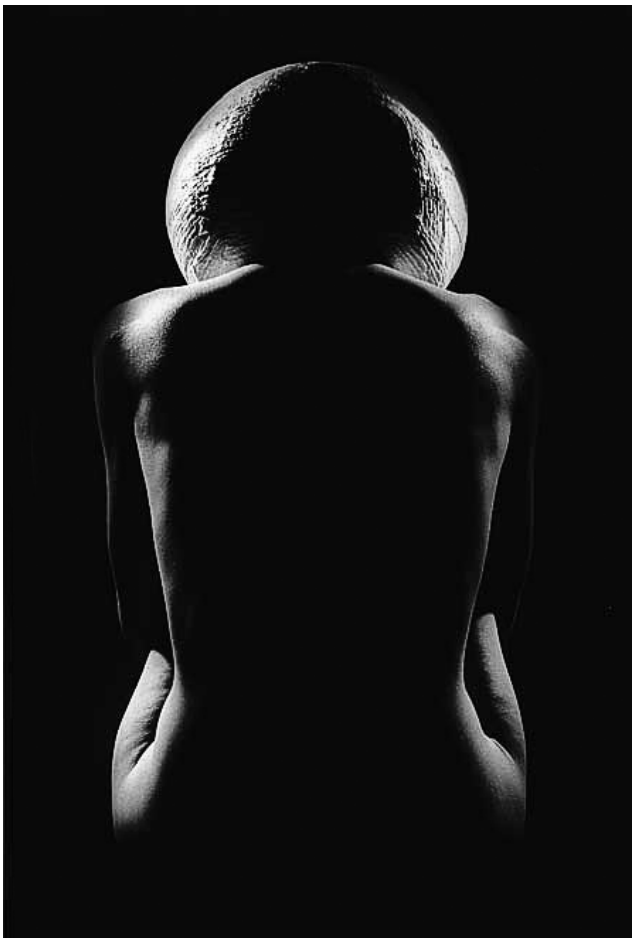

V té době nejvíce fotografoval hory při svých vandrech a horolezeckých výjezdech s kamarády. Na základě toho mu také **Rudolf Jarnot** poprvé ukázal fotografie **Viléma Heckla** – působivé záběry velehor, na kterých je člověk důležitým prvkem zdůrazňujícím kontrast mezi majestátem hor a nicotností nás lidí. Tehdy se Libor rozhodl, že chce jednou dělat stejně dobré fotografie.

V osmnácti letech, když začal Libor vydělávat výškovými pracemi, pronajal si společně se svým bratrancem Lukášem na okraji Frenštátu pod Radhoštěm starou hájenku. V ní mohli vytvořit zkušebnu pro bratrancovy hudební projekty a velký ateliér pro Libora. Tam si postupně osvojoval znalosti a dovednosti ateliérového fotografování. Učil se pochopit principy osvětlení a kompozice a fotografoval své první ateliérové portréty a akty. Vytvořil zde například výtvarně velmi zdařilý cyklus černobílých aktů a fragmentů těl se sádrovými plastikami.

Lukáš Fojtík vzpomíná: „Spolu s Liborem jsme měli pronajatou část vily na okraji Frenštátu, kterou vlastnily Lesy ČR. Byl to asi sto let starý dům s kachlovýma kamnama a každé léto se část pokojů naplnila kaštany, žaludy a jinými plody pro lesní zvěř. Já jsem tam měl v patře s kapelou zkušebnu a Libor dole ateliér. Docela dobře jsme se doplňovali. Libor fotil i některé z našich projektů a vlastně se i někdy zapojil na koncertech, jako rotopedista, pískač, hekač a hráč na kazoo a pánvičku. Taky jsme v jeho ateliéru dělali jeden společný projekt, kdy jsem já vytvářel na lidské těla sádrové plastiky a Libor je fotil. Výsledek jsme se pak rozhodli vystavit během akce Kitchen Underground Week, která se konala v bývalé kuchyni restaurace Lubina ve Frenštátě proměněné na týdenní galerii. Kromě výstavy se tam během celého týdne konaly i koncerty, přednášky a třeba i divadlo."

Kitchen Underground Week byl jednou z akcí, kterou Libor organizoval společně se svými bratranci Lukášem a Filipem. Jednalo se o tři ročníky alternativního minifestivalu. Bývalou kuchyň frenštátské restaurace Lubina proměnili v multikulturní prostor a během týdenní výstavy Liborových fotografií pořádali zajímavý a různorodý doprovodný program. Konaly se zde besedy s významnými hosty, cestovatelské přednášky s promítáním, koncerty, taneční a divadelní představení a samozřejmě i hudební party.

Zdrojem cenných informací byl pro něj tehdy časopis Fotografie magazín, který dlouhodobě odebíral a z něhož čerpal nejrůznější rady a tipy pro fotografování, podrobnosti o dostupném fotografickém vybavení nebo fakta o osobnostech fotografie. Jeho fotografická tvorba se postupně začala posouvat jiným směrem.

Fotoklub Příbor

Rudolf Jarnot Libora přivedl také do Fotoklubu Příbor, jehož členem byl v minulosti mezi jinými zvučnými jmény i **Vladimír Birgus**.

Setkání Fotoklubu probíhala v pravidelných intervalech a členové navzájem konzultovali a hodnotili své práce na zadaná témata. Zároveň se v rámci Fotoklubu účastnili celorepublikových soutěží u nás i v zahraničí a společně také pořádali výstavy nejen v Galerii v radnici v Příboře. V roce 2004 se Fotoklub umístil na prvním místě 46.ročníku Mapového okruhu Vysočina a do vítězné kolekce přispěl i Libor spolu s **Rudolfem Jarnotem**, **Helenou Figallovou**, **Liborem Buzkem** a **Davidem Kalmusem**.

S **Davidem Kalmusem** pak také pod záštitou Fotoklubu Libor vystavoval v Galerii v radnici v roce 2005. Jednalo se o černobílý dokumentární soubor z cest po Mongolsku a Rusku s názvem *Obyčejný život*.

Zpočátku se Libor setkání Fotoklubu účastnil pravidelně, později už spíše jen sporadicky, hlavně na přání Rudolfa Jarnota. Přece jen byli členové klubu ve většině případů o generaci starší a Libor neměl pocit, že by ho nějak příliš v jeho tvorbě inspirovali či posouvali.

Jeho přítel David Kalmus o tomto období píše: „Ruda Jarnot byl vynikající krajinářský a sportovní fotograf, horolezec z Příbora, který přispěl k Liborovým základům černobílé reportážní a krajinářské fotografie jak radami z fotokomory, tak při cestách po horách nebo při konzultacích raných Liborových fotografií. Libor byl jednu dobu také členem příborského Fotoklubu, který Rudolf Jarnot dlouho vedl. Tam nepobyl dlouho, neboť jej velice záhy jeho píle a schopnosti přenesly přes práh amatérské fotografie spolu se studiem na Lidové škole umění v Ostravě a dále Tvůrčí fotografie na Slezské univerzitě v Opavě do světa větších ucelených fotografických projektů.“

Cestování

Cestování je pro Libora tak trochu způsob života. Miluje dobrodružství, a objevování nových míst, kultur, tradic, zvyků, architektury nebo přírodních krás je pro něj velkou vášní. To vše se pak odráží i v jeho fotografické tvorbě.

Od mládí rád četl cestopisy Zikmunda a Hanzelky, sledoval různé cestopisné dokumenty a také odebíral cestovatelské časopisy jako je National Geographic nebo Koktejl. Díky tomu se i sám toužil toulat po světě, a tak s cestováním do ciziny začal v podstatě hned, jak to bylo možné. Po vyučení chvíli pracoval v podniku Tatra Kopřivnice, ovšem krátce nato spolu s kamarády založil firmu na výškové práce. Práce na volné noze jim umožňovala větší svobodu a kontrolu nad vlastní pracovní dobou, díky čemuž mohli cestovat téměř kdykoli, když naspořili dostatek finančních prostředků. Ve většině případů se jednalo o cesty dlouhodobějšího charakteru. Během těchto cest dlouhých i několik měsíců mohli mnohem zevrubněji prozkoumat danou zemi a mnohem lépe poznat způsob života místních lidí. Vzhledem k finančním možnostem se častěji vydávali do levnějších destinací, hlavně do zemí na východě, jako například do Rumunska, Bulharska, Turecka, Ruska či Vietnamu. Kromě toho ale také navštívili i země jako USA, Japonsko nebo Nový Zéland. Právě cesta na Nový Zéland v roce 1997 byla tou první opravdu velkou zahraniční cestou.

Nový Zéland si Libor zamiloval hlavně kvůli místním nezkaženým a srdečným lidem a samozřejmě, coby milovník přírody, i kvůli úžasné krajině, krásným horám, kaňonům, skalám a divoké vodě. Nový Zéland v něm zanechal hluboký dojem a stal se pro něj zemí, kde by si dokázal představit žít.

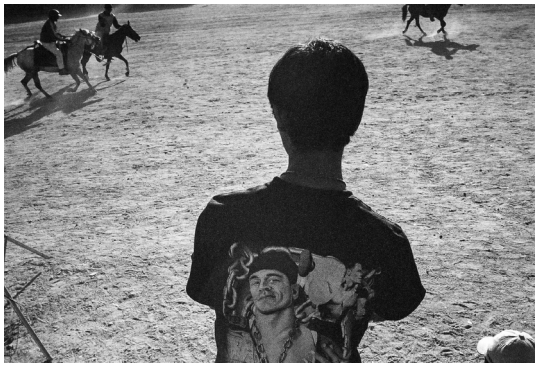

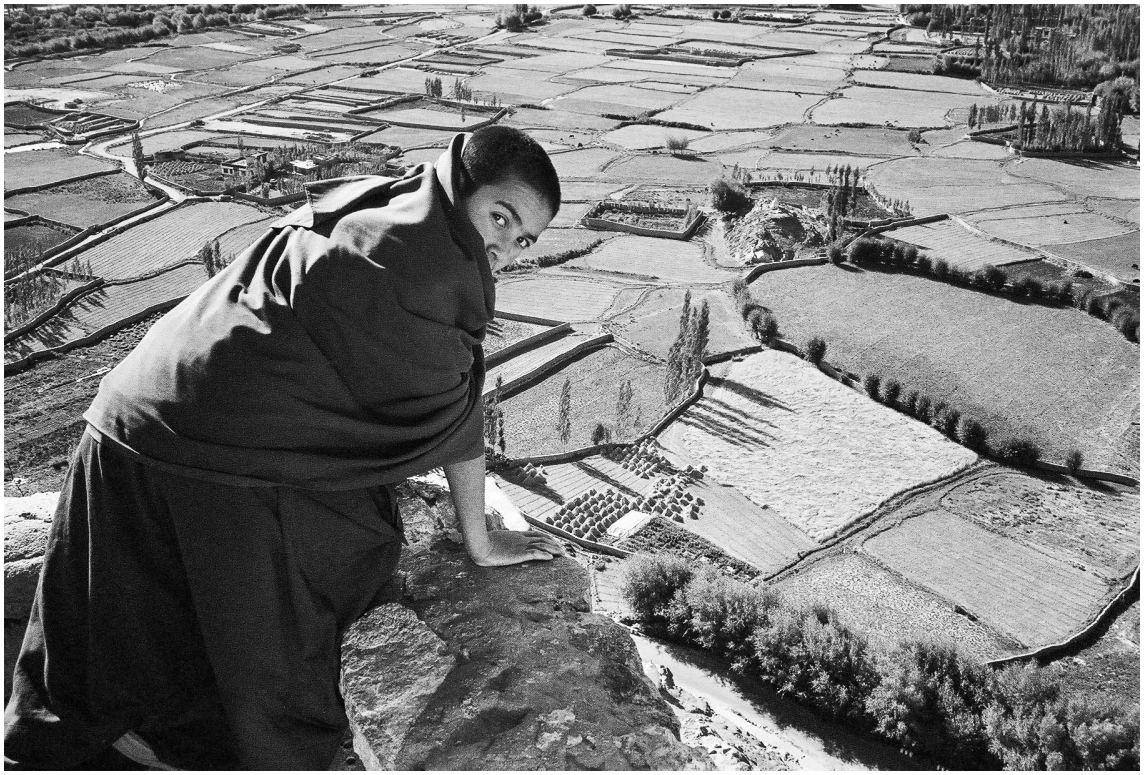
Další ze stěžejních cest pro něj bylo téměř roční putování do Indie s přítelkyní Katkou. Vyrazili tehdy z Frenštátu pod Radhoštěm stopem směr Indie. Na cestu si Libor vzal tři fotoaparáty s několika objektivy, stativy, bleskem a igelitovou tašku plnou filmů. Plán byl dojet do Indie, ale na tom, jakým způsobem, za jak dlouho nebo kudy přesně, nezáleželo.

Cestovat s opravdu nízkým rozpočtem někdy nebývá jednoduché, vyžaduje to často vystoupit ze své komfortní zóny. Na druhé straně takové cestování přináší nové perspektivy a v jistém směru je velmi obohacující. Jak Libor sám říká, byla to pro něj velká škola.

V té době nerozlišoval mezi cestovatelskou fotografií a dokumentem a záběry, které z cest vozil, byly zpočátku právě spíše cestovatelskou fotografií. Ohromený kulturními rozdíly se tehdy snažil fotografovat úplně všechno od přírodních krás přes pamětihodnosti až po obyčejný život místních lidí. Postupem času, když se začal zajímat o fotografii hlouběji a také ji studovat, pochopil, že opravdoví fotografové si vždycky najdou nějaké téma a to zpracovávají. Cestovatelská fotografie mu začala připadat laciná. Jednak proto, že se cestování stalo dostupné téměř všem a všichni z cest vozili stejné záběry, ale také proto, že na takových fotografiích nelze vidět žádný rukopis fotografa. Krok po kroku se od cestovatelské fotografie dostával k dokumentu.

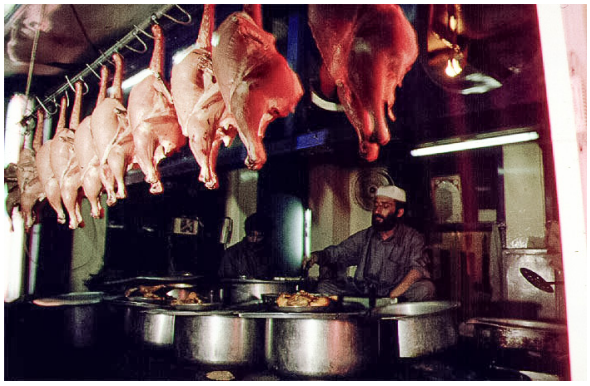

Fotograficky ho nejvíce oslovovalo Rusko, kam podnikl celkem tři cesty. Jako velkou výhodu vnímal to, že díky základům ruštiny, které si pamatoval ze školy, mohl komunikovat s úplně obyčejnými lidmi a dostat se k nim mnohem blíže. V jiných rozvojových zemích, kde jen velmi málo obyvatel ovládalo angličtinu, to bylo obtížné. Zároveň i kladný vztah Rusů ke svým „spřízněným slovanským bratrům“ pomáhal otvírat mnohé dveře. Rusko se mu jevilo jako velmi fotogenické místo pro černobílý dokument zobrazující obyčejný život. Také ho zajímaly viditelné pozůstatky komunismu, leckdy komické kontrasty reality.

Pochopil také, že chce-li vidět a zažít starý způsob života, než úplně vymizí, musí jezdit zejména na východ. Tam se totiž život mění velmi rychle s příchodem moderních technologií a internetu a Libor věděl, že za několik let bude všechno jinak.

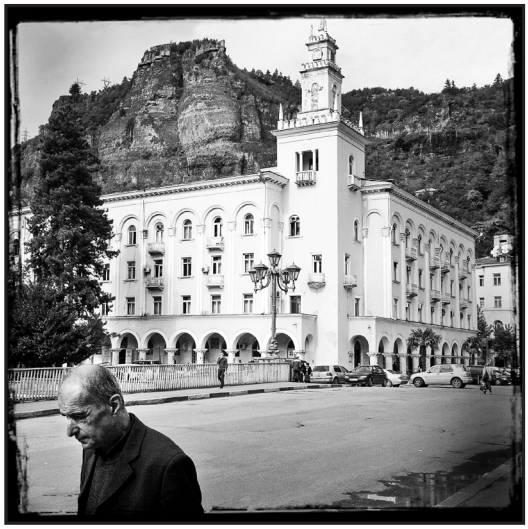
Během cest používal několik typů fotoaparátů a zpočátku fotografoval zejména na černobílý kinofilm. Současně také fotil na barevné diafilmy. Ačkoli byly náročnější na přesnou expozici, disponovaly věrnějšími barvami než tehdejší barevné kinofilmy a hlavně se mnohem lépe hodily k použití během tzv. cestovatelských slide show. Ve spolupráci se svým bratrancem **Lukášem Fojtíkem** připravoval divácky velmi úspěšné veřejné promítání na různých místech v regionu. Nebyly to úplně tradiční cestovatelské přednášky. Fotografie kombinovali s hudbou a jinými autentickými zvuky k vytvoření ještě efektnější atmosféry. Využíval k tomu několik diaprojektorů, aby mohl obrazy prolínat a kombinovat několik záběrů najednou. Celý proces tvoření Libora naplňoval a nechtěl se ho vzdát, i když si uvědomoval, že by bylo lepší, kdyby se naplno věnoval jen dokumentu.

I dnes Libor rád cestuje, kdykoli je to možné, i když už se jedná spíše o krátkodobé výlety. Existuje stále řada míst, které by rád poznal a procestoval. Na důchod má plán koupit si karavan a toulat se po světě.

Jeho heslem na cestách vždy bylo a je: Měním zážitky za pohodlí aneb když se člověk uskrovní, nepotřebuje moc peněz na to, aby viděl celý svět.

Studium fotografie

Lidová konzervatoř v Ostravě

V roce 1998 začal Libor navštěvovat na Lidové konzervatoři v Ostravě obor Výtvarná fotografie, což pro něj byla první velká zkušenost s „opravdovou fotkou“.

Jednalo se o dvouleté studium, přičemž každý semestr měl jiný obsah. První dva semestry se soustředily na co nejlepší zvládnutí techniky černobílé fotografie, včetně porozumění chemickým postupům. Druhé dva semestry pak byly zaměřené hlavně na práci se světlem a také teorii dějin fotografie. Během celého studia museli frekventanti pravidelně odevzdávat vypracovaná praktická cvičení na daná témata, přičemž hodnocení prací probíhalo v rámci konzultací. Na konci každého semestru studenti také odevzdávali klauzurní práce a na závěr celého studia pak absolventskou maketu fotoknihy na volné téma.[2]

Tehdy vedl první ročník svérázný **Antonín Pochyla**, který ke studentům přistupoval velmi kriticky a většina tehdejších spolužáků ze školy odešla po velmi krátké době. Paradoxně to ale byla pro Libora dobrá zkušenost, která otestovala jeho vytrvalost nenechat se odradit. Jedním z výrazných povahových rysů Libora je právě cílevědomost a odhodlanost překonávat překážky a dotahovat věci do konce. Díky tomu postoupil do druhého ročníku a pod vedením **Hany Holáňové** a také **Jiřího Kudělky** úspěšně studium dokončil.

Sám Jiří Kudělka o Liborovi říká: „Ve chvíli, kdy jsem viděl jeho fotografie, věděl jsem, že se umí koukat, že se fotografem už narodil. Bylo jen potřeba to v něm probudit vhodnými úkoly a konzultacemi. To, co mi dodnes utkvělo, bylo, že už tenkrát tíhnul k reportáži a sociálnímu dokumentu.“

Studium si Libor velmi užíval a zpětně ho považuje za skvělý start své kariéry fotografa. Setkávání a konzultace s ostatními studenty i kantory pro něj byly velmi inspirativní. Vzpomíná si na jedno z úvodních zadání, kdy studenti dostali za úkol vyfotografovat skleněnou kádinku naplněnou vodou a vedle ležící jablko s listem na nekonečném bílém pozadí při denním světle. Bylo po nich vyžadováno naprosto přesné provedení tonality snímku s veškerými detaily, jako byl například odraz okna na hladině vody či jiskřička světla na hraně zobáčku kádinky, přesně podle vzorové fotografie, kterou ovšem viděli pouze na chvíli. Díky tomuto a dalším podobným zadáním se Libor mohl ještě více zdokonalovat v technice práce v ateliéru a temné komoře.

2/ BĚČÁKOVÁ, Renata. Fotografie na Lidové konzervatoři v Ostravě. Opava, 2018. Bakalářská práce. SUO. Filozoficko-přírodovědecká fakulta, ITF.

Během výuky byly pro Libora nejzajímavější prezentace různých fotografických souborů, u nichž si uvědomil, že síla fotografického sdělení tkví právě v souborech, jejich širším kontextu a množství vizuálních podnětů. Zároveň velmi rád předkládal své vlastní fotografie, zejména ze svých expedic, a vždy chtěl slyšet zpětnou vazbu.

David Moravec, jeden z Liborových spolužáků, o něm píše: „Nesmazatelně se mi vryl do paměti svým nadáním, které jsem mu tak trochu záviděl (v dobrém). Libor byl na škole velmi talentovaný a silně převyšoval všechny z ročníku. Nosil krásné snímky, které jsem velmi obdivoval. Některé jeho fotky mám i po těch více než dvaceti letech stále před očima. Například sádrové plastiky na hlavě jeho dívky nebo fotografie z festivalu Burning Man v Nevadské poušti."

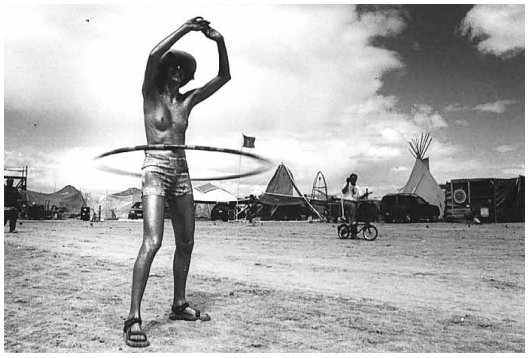
Karel Fiala, se kterým Libor dojížděl do školy, a dokonce i seděl v lavici, také vzpomíná na jeho velmi zdařilou prezentaci fotografií z *Nového Zélandu*. Tento soubor se stal prvním Liborovým výstavním souborem, a to v roce 1999 v galerii na Městském úřadě v jeho rodném Frenštátě pod Radhoštěm.

Také jeho závěrečná školní práce, maketa fotoknihy, byla sestavena z fotografií z cesty, tentokrát na festival umění a komunity *Burning Man*. Jedná se o neformální a nekomerční akci uprostřed pouště v oblasti Black Rock Desert v Nevadě, USA, kde umělci z celé Ameriky každoročně prezentují svá epická díla. Libor se v této publikaci zaměřil nejen na umělecká díla samotná, ale hlavně na portréty výstředních aktérů v různých maskách a zábavných kostýmech. Na černobílých fotografiích zachycuje atmosféru ruchu a chaosu festivalu, stejně jako energii a nadšení lidí. Využívá ranního a večerního světla a hraje si se stíny a tóny v obrazech. Zaměřuje se na detaily, ale také se nebojí využít prázdného prostoru, aby vytvořil dojem otevřenosti a volnosti. Celkově jde o osobitý vhled do tohoto neuvěřitelného svátku umění.

V době studií na konzervatoři Libor také začínal pracovat na dlouhodobějších fotografických projektech v České republice. Docházel například fotografovat do domova pro tělesně a mentálně postižené děti v Tiché u Frenštátu pod Radhoštěm a přibližně po dvou letech pak vznikl černobílý cyklus s názvem *V zajetí smíchu, ve zlosti, v tichu*, představený na samostatné výstavě v Kulturním domě Kopřivnice v roce 2001.

Institut tvůrčí fotografie v Opavě[3]

3/ MALŮŠEK, Marek. Vývoj studia na Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě (2006-2012). Opava, 2022. Disertační práce. SUO. Filozoficko-přírodovědecká fakulta, ITF.

Po dokončení studia na Lidové konzervatoři odjel Libor na tříměsíční cestu do Mongolska. Ovlivněn černobílou dokumentární fotografií **Jindřicha Štreita** a **Viktora Koláře** zde vznikl ucelený soubor fotografií, se kterým se následně přihlásil na konzultace Institutu tvůrčí fotografie v Opavě. V té době ale bohužel neměl dokončené středoškolské vzdělání s maturitou, a přestože byl jeho soubor velmi dobře přijat, nemohl ke studiu nastoupit. Byl ale rozhodnutý, že chce fotografii na univerzitě studovat, a proto se při zaměstnání rozhodl absolvovat maturitní nadstavbový obor na dva roky. S maturitou se vrátil k přijímacím zkouškám na Institut, kde skončil druhý v pořadí a v roce 2004 tak zahájil své studium oboru Tvůrčí fotografie v Opavě.

Jedním z důvodů, proč se Libor na Institut tvůrčí fotografie chtěl dostat, byl **Jindřich Štreit**. Obdivoval jeho tvorbu ve stylu sociálního dokumentu, kterou znal velmi dobře z knih, a přál si poznat tuto osobnost české fotografie blíže. Černobílý dokument se sociálním podtextem se pro něj od té doby stal stěžejním. Proto byl právě Jindřich Štreit jedním z pedagogů, se kterým si nejvíce rozuměl.

Jindřich Štreit o Liborovi píše: „Libora není možné nemít rád. Taková je jeho povaha a takové jsou i jeho foténky. Když studoval ITF, tak i v záplavě fotografií ty jeho byly vždy čitelné svým obsahem i formou. Hledal takové situace, které měly v druhém plánu vždy nějaký humor, nadsázku. Nebyl to však laciný humor, ale vyjímal se jemným vtipem, který si musel divák objevit."

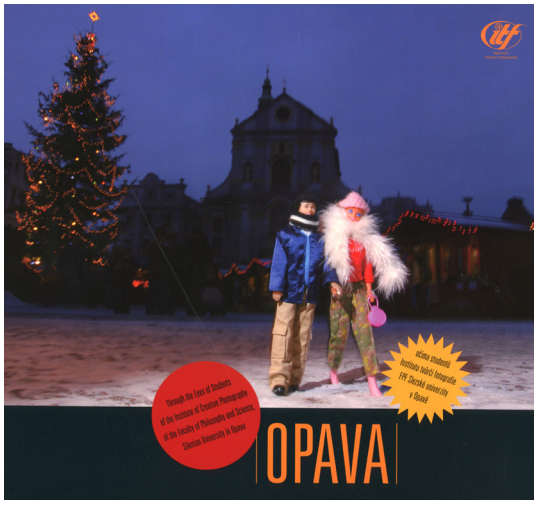
Po fotografické i lidské stránce měl velmi blízko také k **Vladimíru Birgusovi** a **Václavu Podestátovi**. Jeho oblíbenými hodinami během školních konzultací byly vždy přednášky **Jiřího Siostrzonka** a **Tomáše Pospěcha**.

S **Tomášem Popěchem** konzultoval své práce i po skončení studia a spolupracoval na vydání svých fotografických publikací. Na Liborovo studium na ITF Tomáš Pospěch vzpomíná: „Liborův přístup ke studiu mně byl blízký. Pečlivě dělal úkoly, u kterých cítil, že pro něj mají smysl, že ho můžou posunout, a odbýval úkoly, které byly jen formální nebo příliš vzdálené jeho světu, tak aby si hlavně uchránil prostor na vlastní tvorbu, protože to je to nejdůležitější."

To, co Liborovi na škole chybělo bylo více přednášek významných hostů z řad fotografů nebo více praktických dílen zaměřených na ateliérové či postprodukční práce. Kdykoli byla možnost jakékoli tvůrčí dílny či tvůrčího projektu, vždy se s nadšením účastnil.

První projekt, jehož byl Libor součástí, se jmenoval *Opava očima studentů ITF*. Záměrem bylo vytvořit komplexní fotografickou dokumentaci města, kde sídlí domovská univerzita. Studenti fotografovali v terénu pod vedením pedagogů Institutu tvůrčí fotografie a mohli obsáhnout libovolnou oblast fotografie od reportážní a dokumentární přes portrétní až po krajinářskou. Projekt byl zahájen již v roce 2004, ovšem dokončení v podobě velké výstavy v Domě umění v Opavě a katalogu k výstavě se dočkal až v září 2008. Repríza výstavy v poněkud redukovaném počtu pak proběhla i v ostravské Galerii Opera ve foyer Divadla Jiřího Myrona. Během doby konání projektu vzniklo mnoho vizuálně cenných snímků.

Libor se rozhodl přistoupit k této výzvě trochu odlišným způsobem než většina jeho kolegů. Protože již k přijímacím zkouškám na Institut tvůrčí fotografie vytvořil malou sérii barevných fotografií s plastovými panenkami Barbie a Kenem jako ilustraci k básničkám Honzy Wolfa, napadlo ho, že by stejný koncept mohl použít i zde. Z útulného pokojíčku, pečlivě vytvořeného k fotografování v ateliéru, tedy panenky vytáhl do ulic Opavy a na významná místa opavského regionu. Jedna z fotografií souboru se dokonce dostala na obálku katalogu k výstavě.[4] Název tohoto souboru byl *Plastic Family* a reagoval na vzrůstající konzumní způsob života po revoluci v roce 1989.

4/
BIRGUS, Vladimír; POSPĚCH, Tomáš. Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity. Opava: Slezská univerzita a nakladatelství KANT, 2008.

OPAVA
FASHION CORNER

Další projekt, kterého se Libor společně se svými čtyřmi spolužáky účastnil, *Mikroregion Hranicko*, vznikl z iniciativy **Tomáše Pospěcha**, hranického rodáka. Během týdenního pobytu na začátku léta 2006 pod vedením právě Tomáše Pospěcha a **Jindřicha Štreita** se studenti věnovali různým tématům z každodenního života. Fotografovali například fotbalový turnaj, sokolský slet, rockový festival nebo den dětí. Výstupem pak byla putovní výstava, kterou měli možnost shlédnout diváci v jednotlivých obcích regionu, včetně Hranic a Olomouce.

V rámci druhého ročníku bakalářského studia začal Libor pracovat na dokumentárním souboru pod názvem *Dobrovolná skromnost*, který následně použil i k vytvoření stejnojmenné černobílé dokumentární publikace pod vedením **Jindřicha Štreita**. Celá kniha působí velmi čistě a jednotně. Libor zde zachycuje skromný život několika rodin v malé vesnici v pohoří Javorie na Slovensku. Respektuje realitu a kvalitním technickým provedením fotografií zároveň umocňuje hlavní myšlenku série. Ve výsledku jde o autentickou sociálně-dokumentární studii.

Ve své bakalářské práci se Libor rozhodl pokračovat v tématu reflektujícím konzumní společnost a rozpracoval již existující soubor s plastovými panenkami Barbie a Kenem pod názvem *Plastic Family*. Vytvořil tak fiktivní příběh života rodiny těchto populárních panenek a jejich dokonale bezstarostného soužití. Tyto ikony pop kultury zachytil na fotografiích jako šťastné a aktivní v různých situacích, na cestách či při sportu. Vysmívá se tak ideálům, které propagují média a reklamy a které jsou velmi vzdálené od skutečnosti reálného světa. Celkově se jedná o pozoruhodný koncept s nádechem jemného humoru.

Ke konci třetího ročníku se Libor rozhodl přesunout ze svého rodného města do Prahy. Cítil, že hlavní město skýtá více příležitostí pro spolupráci a navázání kontaktů, které mohou pomoci rozvinout jeho kariéru fotografa. Krátce potom dostal nabídku práce pro agenturu ISIFA, tehdejší pobočku mezinárodní fotobanky Getty Images. Začala tak nová etapa jeho života, která významně ovlivnila i jeho volnou fotografickou tvorbu.

V roce 2008 obhájil svou teoretickou i praktickou bakalářskou práci, úspěšně složil státní zkoušku a byl přijat do magisterského studia. V té době už několik měsíců pracoval jako fotoreportér. Jeho náklonnost ke všemu výstřednímu a podivnému ho přivedla k nápadu začít dokumentovat události probíhající mimoděk během akcí, na které byl pracovně vysílán. Jednalo se často o humorné až absurdní momenty odehrávající se na pozadí všedního dne. To dalo vzniknout rozsáhlému cyklu, jehož fragment nazvaný *Absurdistán – domov můj* se později stal výstavním souborem za první ročník magisterského studia a zároveň získal mnohá ocenění.

5/
FOJTÍK, Libor: Laciní fórové. blurb, 2011.

Se specifickým smyslem pro humor Libor vybíral i snímky pro svůj závěrečný školní projekt, praktickou magisterskou práci. Tou byla publikace nazvaná *Laciní fórové* sestavená z Liborova rozsáhlého archivu fotografií, které vznikaly v období mezi jeho dvacátým a třicátým rokem, kdy se svými nejbližšími kamarády z Frenštátu pod Radhoštěm a okolí prožil velmi intenzivní období. V té době se společně snažili rozvířit klidné vody maloměsta, což se jim úspěšně dařilo. Svým způsobem si dělali legraci ze sebe i svého okolí, pořádali různé recesistické akce, performance či happeningy a Libor, jako jeden z hlavních organizátorů této skupiny se snažil fotograficky vše zaznamenávat. Jak sám říká, jednalo se o kabaretní časosběr.[5]

Podle **Lukáše Fojtíka**, Liborova bratrance, byli *Laciní fórové* hodně inspirováni divadlem Sklep: „Jezdili jsme tenkrát na jejich Besídky, byla to nejzlatější doba, kdy se tam promenádovala celá skvadra včetně Načevy. Hodně jsme si to užívali, byla to fakt velká sranda. Pak jsme se prostě taky převlíkli za blázny a šli jsme atakovat veřejný prostor. Třeba vidět Davida Vávru v plavkách s ploutvema jak proplave podiem a za ním plave o sedmdesát centimetrů menší Fero Burda. Takže hned při první příležitosti jsme vzali běžky, navlíkli se do lyžařských kombinéz a v létě jsme začali jezdit po Frenštátě. Název *Laciní fórové* měl spojitost s takovýma těma krabičkama s překvapením. Když se krabička otevřela, vyskočil na vás čertík na pružině. Byl to takový laciný fór.“

6/ HASAL, Petr; SKÝPALA, Vladimír. Galerie U lastury, 1999-2007. Horní Bečva: Galerie U lastury, Pekárny Rališka, 2008.

V průběhu bakalářského i magisterského studia byly mnohé Liborovy fotografie představeny na výstavách organizovaných nejen Institutem tvůrčí fotografie.

První takovou vystavenou prací na půdě Institutu byla minisérie *Vyholení* v Galerii U lastury v rekreačním středisku Pekárny-Rališka na Horní Bečvě, během druhé konzultace v prosinci 2004. Tato galerie vznikla z recesistické iniciativy dvou studentů ITF, **Petra Hasala** a **Vladimíra Skýpaly**, na pánských záchodcích hotelu Rališka a první vernisáž se zde konala již v prosinci 1999 za účasti všech pedagogů, studentů i personálu střediska.[6]

Liborův soubor Vyholení parodoval televizní reality show Vyvolení, která byla v té době velmi populární. Po návratu z cesty do Mongolska ho tento nový český fenomén velmi překvapil. Nedovedl pochopit, proč lidé nežijí své vlastní životy a místo toho sledují život několika vybraných podivných jedinců v uzavřené vile. Napadlo ho, že plastové panenky Barbie a Ken se vlastně velmi podobají aktérům této show, a použil několik různých Barbie a Kenů, aby tak sestavil kopii vily a jejích obyvatel. Následně bezpohlavním Kenům vymodeloval plastové penisy z nadbytečné nohy, což z nich udělalo sexuchtivé tvory. Pak už byl jen krok k inscenování několika sexuálních akcí obnažených panenek.

V zimě 2004 také vystavoval v suterénu ostravské galerie Fiducia svůj soubor barevných dokumentárních fotografií z Vietnamu nazvaný *Ho chi minhovy děti*. Tento soubor byl také součástí výstavy Nation Communication v chorvatském Záhřebu v létě 2005, iniciované studentem ITF **Vladimírem Grošem** a záhřebským fotoklubem. Zahájení výstavy v záhřebské galerii Spot se nakonec za velkého překvapení návštěvníků stalo jednou velkou performancí, při které se všichni vystavující z řad studentů ITF převlékli do masek opičího krále přivezených právě z Vietnamu.

V roce 2006, rok poté, co Institut tvůrčí fotografie slavil patnáct let od svého vzniku, pokračovala série několika výročních výstavních akcí. Fotografie z Liborova cyklu *Plastic Family* byly k vidění v rámci několika těchto výstav, a to na jaře ve Varšavě v Galerii ZPAF, během letních prázdnin v Domě umění v Opavě a v prosinci v ostravském divadle Jiřího Myrona. Stejný soubor byl v květnu také vybrán spolu s pracemi **Jana Langera** a **Pavla M. Smejkala** na pátý ročník mezinárodního festivalu fotografie v polské Lodži. Jako již tradičně šlo o prezentaci nejnadanějších studentů vybraných fotografických škol v budově bývalé tovární haly Fabryka Fotografii. Na podzim roku 2006 byly tyto fotografie také vystaveny v rámci rozsáhlého výstavního projektu Šestka, během kterého se šest českých fotografických škol postupně představilo v Pražském domě fotografie a prezentovalo tak směřování a vývoj jednotlivých škol. Veřejnosti zde byly představeny práce studentů a absolventů a jejich rozdílné přístupy a pojetí fotografie. Celý projekt byl nepochybně unikátní událostí spolupráce jednotlivých škol poskytujících vzdělání v oblasti fotografie. Následující rok v září pak byl Liborův cyklus *Plastic Family* opět vybrán pro výstavu klauzurních a diplomových prací dvaceti studentů ITF v galerii Prospektos ve Vilniusu, Litvě. Výstava nesla jméno Mladí čeští fotografové a byla organizována za podpory Svazu litevských uměleckých fotografů, Velvyslanectví České republiky v Litvě, Svazu litevsko-českého přátelství, Ministerstva kultury Litevské republiky a Kulturního a sportovního fondu Litevské republiky.

V roce 2008 Libor sestavil sérii černobílých fotografií z různých období a z různých cest, jako například do Ruska, na Ukrajinu nebo do Mongolska. Jednalo se o výběr nejlepších záběrů, které nazval *On the Road* a prezentoval na samostatné výstavě v galerii Stará pošta v Novém Jičíně.

O letních prázdninách roku 2009 se v rámci filmového festivalu Nad řekou v Písku konala prezentace prací sedmnácti studentů ITF, které vznikly v rámci předmětu **Aleše Kuneše** Fotografická ilustrace. Na této výstavě s názvem Malé improvizace o Americe, Franzi Kafkovi a dalších věcech Libor představil sérii černobílých středoformátových fotografií zobrazujících hlavu vytvořenou z hromady sněhu, která postupně taje až úplně zmizí v louži vody. Symbolické znázornění postupného procesu ztráty identity a zároveň pomíjivosti naší existence patří mezi typická kafkovská témata.

V roce 2009 Libor fotografoval v rámci zadání Prahy 5 *Portréty herců Švandova divadla*. Výsledkem byl kalendář na rok 2010 a výstava přímo v prostorách Švandova divadla.

Další samostatnou výstavu v témže roce Libor uspořádal ve farní budově evangelické církve v Rokycanech. Jednalo se o cyklus z cesty po Japonsku nazvaný *Made in Japan*.

7/
BIRGUS, Vladimír. OPAVSKÁ ŠKOLA FOTOGRAFIE Dvacet let Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě. Opava: Slezská univerzita a nakladatelství KANT, 2011..

8/
MRÁZKOVÁ, Daniela. The Best of Czech Press Photo 20 Years Obrazy dvou desetiletí. Praha: Czech Press Photo, 2014.

V prosincii 2009, při vyhlášení cen soutěže FRAME 009, získal Libor první místo v kategorii IN za soubor *Absurdistán – domov můj*. Tato soutěž otevřená profesionálním fotografům a studentům fotografie se konala každoročně mezi lety 2005-2012 a byla organizována **Evženem Sobkem** a **Ondřejem Žižkou**.

Přehlídka oceněných prací se pak konala v lednu 2010 v Domě umění v Brně a později od května do srpna v Leica Gallery v Praze. Repríza pak byla uvedena také během dvacátého ročníku Měsíce fotografie v Bratislavě ve Slovenském národním muzeu v listopadu 2010.

V roce 2010 oslavil Institut tvůrčí fotografie již dvacet let od svého založení v Opavě. První z výstav uspořádaných k tomuto výročí byla velká přehlídka fotografií vybraných studentů a čerstvých absolventů v brněnském divadle Reduta na konci března 2010. Bylo zde vystaveno 147 fotografií, doplněných projekcí o dalších 270. Mezi vystavenými pracemi byl i Liborův soubor *Absurdistán – domov můj*. K výstavě byl následně vydán katalog s téměř třemi stovkami stran.[7] Další reprízy této výstavy za účasti Libora byly v květnu téhož roku v Anglii na Linacre College v Oxfordu a v Liberci v Galerii U Rytíře v lednu následující rok. Stejný Liborův cyklus byl představen i na výstavě Nový život, nový dokument, která proběhla v rámci Festivalu umělecké fotografie ve Varšavě v dubnu 2010 a během FotoFestu Košice, organizovaného **Pavlem M. Smejkalem** na podzim roku 2010. Soubor se také dostal do výběru 60 finalistů z celého světa na druhém ročníku mezinárodního fotofestivalu pro mladé fotoreportéry LUMIX v Hannoveru v Německu v červnu 2010.

V roce 2010 byl zároveň Liborův *Absurdistán* oceněn prvním místem v šestnáctém ročníku soutěže Czech Press Photo, v kategorii Každodenní život. Sérii bylo možné zhlédnout na Staroměstské radnici v Praze.[8]

Posledním úspěšným Liborovým souborem fotografií, který se objevil na společných výstavách Institutu tvůrčí fotografie, byla jeho magisterská diplomová práce *Laciní fórové*. Stala se součástí výstavy Já, ty, my v Kabinetu fotografie v Domě umění v Opavě, pořádané v lednu 2012. Šlo o výběr nejnovějších klauzur a diplomových prací, zaměřených na osobní autoreflexi a mezilidské vztahy.[9] V podobném duchu byla koncipována i výstava I – Autoportréty studentů ITF SU v Opavě, která proběhla v září a říjnu téhož roku v Domě umění, v Opavě. Selekci fotografií a realizaci projektu však tentokrát měli v rukou téměř výhradně studenti.[10] I zde se do výběru dostali Liborovi *Laciní fórové*. Po skončení výstavy se celá instalace přesunula z Opavy do Pisztoryho paláce v Bratislavě, kde se stala součástí OFF Festivalu Měsíce fotografie na téma Be(auty) Bi(zarre).

Libor úspěšně dokončil magisterské studium na Institutu tvůrčí fotografie v Opavě v roce 2011.

9/
BIRGUS, Vladimír; KUNEŠ, Aleš. Já, ty, my. Opava: Slezská univerzita a nakladatelství KANT, 2012.

10/
ERDÉLYI, Ester; JAKUBČÁKOVÁ, Lena; NOVOTNÝ, Vladimír Kiva; GUTOVÁ, Anna. I – Autoportréty studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Opava: Slezská univerzita, 2012.

Skupina Sonda

Po dokončení studia na Institutu tvůrčí fotografie, v roce 2012, založil Libor společně s několika dalšími spolužáky, jmenovitě **Milanem Burešem**, **Annou Gutovou**, **Janem Langerem** a **Milanem Jarošem** z FAMU, skupinu Sonda neboli Občanské sdružení Sonda.[11]

11/ Cargocollective. Sonda [online]. [cit. 11.5.2023]. Dostupné z: https://cargocollective.com/sonda

Prvotní myšlenka na vznik Sondy vzešla od **Jana Langera**: „Když jsem zpracovával podklady pro svoji diplomovou práci o nových formách fotožurnalismu, narazil jsem na velkou spoustu nezávislých tvůrčích kolektivů, které dělaly vlastní projekty a sháněly na ně peníze. To mně zaujalo a věděl jsem, že Libor je přesně ten člověk, který by do toho šel taky. A tak z našeho společného popudu vznikla Sonda. Nakonec byl Libor tím, kdo se do toho pustil po hlavě. V té době jsme měli takový pocit, že když nás bude víc, tak toho víc uděláme a budeme se navzájem motivovat." I Libor vnímal vznik Sondy velmi pozitivně, a to nejen ve smyslu motivace a vzájemné podpory či inspirace, ale i možnosti společných projektů a výzev. **Milan Jaroš** vznik Sondy chápal takto: „Byla to snaha dát dohromady lidi, kteří chtěli dělat volné dokumentární projekty pod hlavičkou agentury, která bude hledat granty a prostor pro jejich realizaci." **Anna Gutová**, bývalá Liborova manželka, o Sondě řekla: „Součástí Sondy jsem se stala asi proto, že kluci potřebovali udělat web. Ale samozřejmě jsem se se všema dobře znala, byli jsme kamarádi. Měli jsme plány dělat společné výstavy, nakonec bohužel žádné neproběhly. Hlavně jsme chtěli udělat takovou společnou platformu, už jenom proto, že větší skupina se vždycky lépe prosadí než jednotlivec. V rámci Sondy jsme někdy konzultovali svoje práce a nápady. Bylo to fajn." **Milan Bureš** také vzpomíná: „Nápad vytvořit uskupení Sonda byl docela legrační. Ale vlastně se mi v té době ta představa taky líbila. Přišlo mi to super. Ale když se tak zamyslím, tak kromě toho, že jsme vytvořili nějaké webové stránky, kde jsme prezentovali svoje fotky, to celé moc velký smysl nemělo. Měli jsme tenkrát všichni podobný pohled na dokumentární fotku, ale bohužel mezi náma nebyl nikdo, kdo by to táhnul skrz nějaké projekty nebo granty. Všichni jsme asi měli dost své práce a prostě už na nic moc jiného nezbýval čas. I přesto, že nevznikl žádný společný projekt, jsme se ale scházeli a proběhly i nějaké výlety do hor."

V té době byli v podstatě všichni členové Sondy stylově konzistentní, preferovali podobnou obrazovou estetiku a sdíleli zájem o podobná témata. Zároveň všichni pracovali dlouhodobě na volných dokumentárních souborech. Tento ambiciózní projekt bohužel nakonec zůstal jen v teoretické rovině.

Pedagogická činnost

Vyučování fotografických vědomostí a zkušeností může být pro fotografa velkým přínosem. V prvé řadě mu pomáhá prohloubit jeho vlastní porozumění fotografických konceptů, technik a principů. Může mu také otevřít dveře k novým příležitostem a spolupracím. Zároveň může fotografovi poskytnout novou perspektivu a inspiraci, přinést nové podněty, oživit tvůrčí proces, a tím posílit jeho umělecký rozvoj a růst.

Libor se rozhodl, že chce sdílet své znalosti o fotografii potom, co ukončil studium na Lidové konzervatoři v Ostravě.

V té době mu nabídl spolupráci **Luděk Šebek**, který v rámci Prázdninové školy Lipnice spoluorganizoval letní pobyty pro studenty českých i zahraničních vysokých škol. Jedná se o vzdělávací organizaci, která se zaměřuje na zážitkové učení v přírodě.

Luděk Šebek znal Libora již dlouho ze společných horolezeckých akcí a také věděl o Liborových fotografických aktivitách. Říká o něm: „Libor mi vždycky přišel jako člověk velmi otevřený, nesmírně šikovný a talentovaný. Myslím, že je silná osobnost, ale vlastně takový neinvazivní, nenásilný, nikdy nikoho nikam netlačil, což je mi sympatické.“ A to byl také důvod proč Libora oslovil s nabídkou účasti jako hostujícího lektora na pobytech Prázdninové školy Lipnice.

Hlavním místem konání těchto pobytů bylo tehdy středisko Lipnice nad Sázavou, v jehož bezprostřední blízkosti se nachází skály a zatopené lomy, a tudíž je ideálním místem k uskutečnění mnoha různých programů. V návaznosti na to se také konal pobyt v městském prostředí, v centru Prahy na Střeleckém ostrově. Pobyty byly primárně zaměřeny na osobnostní a sociální rozvoj studentů. Pomocí her a jiných sportovních aktivit v přírodním nebo městském prostředí, tak studenti objevovali a rozvíjeli vlastní potenciál.[12]

V průběhu těchto pobytů bylo několik dní vyhrazeno pro čistě kreativní aktivity, na kterých se spolupodílel právě Libor. Pro studenty byly připraveny úkoly zaměřené na jejich schopnost dívat se na svět kolem sebe. Vyzkoušeli si pracovat s camerou obscurou i v temné komoře, seznámili se s landartem nebo dostávali různá fotografická zadání, která je měla přimět k zamyšlení nad okolním světem.

12/ Prázdninová škola Lipnice. O nás [online]. [cit. 10.5.2023]. Dostupné z: https://psl.cz/o-nas/

Tato prázdninová setkávání byla pro Libora velkou inspirací a přivedla ho k myšlence založit si Večerní školu fotografie společně se svým velmi dobrým přítelem z Frenštátu pod Radhoštěm **Davidem Kalmusem**, kterou nazvali TOPHOTO. Dalším důvodem byl samozřejmě i finanční aspekt těchto kurzů. Vytvořili učební osnovy, částečně na základech osnov kurzů fotografie Lidové konzervatoře v Ostravě a ve čtyřech městech regionu, Frenštátu pod Radhoštěm, Frýdku-Místku, Novém Jičíně a Ostravě tak mezi lety 2004 a 2007 vedli jednoleté večerní kurzy základů fotografie pro dospělé. Během jednotlivých návazných lekcí se nezaměřovali pouze na technickou stránku fotografie, jako jsou principy expozice, pravidla kompozice, práce se světlem nebo postprodukce, ale především se snažili rozvíjet kreativitu frekventantů. Hledali témata, která by rozvíjela schopnost studentů pozorovat a vnímat svět kolem a následně objevit jejich vlastní preference a vlastní styl. Samozřejmostí byly přednášky o historii fotografie či významných autorech a také diskuze nad vypracovanými fotografickými úkoly.

Krátce po přesunu do Prahy dostal od svého spolužáka a přítele **Matěje Třešňáka**, který v té době pracoval pro pražský Institut digitální fotografie IDIF jako vedoucí fotokurzů, další nabídku spolupráce. Ten vzpomíná: „Když jsem pracoval jako vedoucí fotokurzů pro IDIF, chtěl jsem tam spolupracovat s lidma, které jsem dobře znal, které jsem měl rád a kteří byli dobří v tom, co dělají. A proto jsem oslovil pár lidí z ITF, včetně Libora. Věděl jsem, že Libor má přehled, zná velmi dobře fotografické řemeslo a hlavně rozumí i technice. Libor jako lektor vnesl do kurzů svoje zkušenosti a znalosti o historii fotografie a různých fotografických technikách a přístupech. Myslím, že jeho studenti s ním byli vždycky spokojeni."

Následující tři roky tedy Libor, již jako zkušený lektor fotografie, vedl kurzy Večerní školy fotografie pro dospělé v Praze. Výuka probíhala podle osvědčených osnov z jeho večerních kurzů na Moravě a byla opět zaměřena na všeobecné teoretické a praktické základy digitální fotografie.

Zatím poslední kurz pod Liborovým vedením, obsahově zaměřený hlavně na základy reportážní a portrétní fotografie, proběhl na přelomu roku 2022 a 2023 na Ministerstvu zahraničních věcí. V rámci tohoto krátkého kurzu se Libor s několika málo zaměstnanci MZV věnoval základům ovládání a nastavení digitálního fotoaparátu a zejména pak pravidlům a principům reportážní a portrétní fotografie.

Tereza Baumannová, jedna z účastnic kurz zhodnotila: „Na příkladech ze své vlastní praxe vysvětloval důležitost objektivity reportáže, zdůrazňoval nutnost zaznamenat klíčové momenty události, ale i prostředí, detaily, gesta, výrazy, či emoce, aby vznikla poutavá a komplexní série. Zaměřil se také na pravidla správné kompozice a snažil se upozornit na časté začátečnické chyby a jakým způsobem se jich vyvarovat. V neposlední řadě nám také ukázal možnosti osvětlení a techniky práce při portrétní fotografii. Během našich čtyř dopoledních sezení jsme také společně konzultovali doma vypracovaná zadání, čímž jsme získali důležitou zpětnou vazbu a konkrétní rady a doporučení. Stejně jako mí kolegové jsem především ocenila Liborovu profesionalitu a jeho opravdu bohaté zkušenosti z praxe, o které se s námi velmi ochotně podělil.“

DŮM UMĚNÍ

Práce fotoreportéra

Ke konci bakalářského studia na Institutu tvůrčí fotografie se Libor přesunul do Prahy, kde začal hledat práci na poli fotografie. Už tehdy byly reportáže jeho nejsilnější stránkou. Věděl, že získat práci pro media je velmi obtížné, a tak chtěl prorazit u některé z filmových produkcí. V té době se také na Institutu tvůrčí fotografie seznámil s **Filipem Singerem**, který zrovna odcházel z agentury ISIFA, protože dostal nabídku práce pro European Press Agency. Proto Libor využil situace a o uvolněné místo se ucházel.

Agentura ISIFA pod vedením **Jiřího Hodka** spolupracovala s velkou mezinárodní agenturou Getty Images, které dodávala fotografie ze všech důležitých událostí odehrávajících se v Česku a okolí. Zároveň coby první fotobanka v Čechách ISIFA také prodávala tyto fotografie do domácích a zahraničních novin a magazínů. Libor se tedy stal jedním ze čtyř fotografů, kteří pokrývali významné události od českého předsednictví Evropské Unie, příjezdy prezidentů, demonstrace až po odhalování soch, koncerty nebo výlovy rybníků. Ve většině případů dostával jasný fotoplán na každý den, někdy si mohl témata i vybírat. Nejzajímavější byla pro Libora právě pestrost a různorodost fotografovaných akcí a zároveň i fakt, že se postupně na těchto akcích začal seznamovat s velkými jmény reportážní fotografie jako **Michalem Kamarytem** z ČTK, **Petrem Joskem** z Reuters, **Danem Maternou** z Mladé Fronty a mnoha dalšími. Postupně zjišťoval, že stejně jako oni dovede udělat kvalitní reportáž. Mnohdy díky svému nadšení a invenci jejich fotografie i převyšoval.

V začátcích pro něj bylo velmi složité selektovat fotografie k odevzdání. Oproti ostatním kolegům z jiných agentur trávil nad výběrem a editací mnohem více času. Tlak na rychlost ho ale naučil zpracovávat fotografie systematicky a efektivně. Práce v agentuře ho také vycvičila ve správném popisování fotek, které by jinak zůstaly v archivu nepovšimnuty. Vždy se snažil, aby jeho fotografie byly rozmanité a vizuálně zajímavé, tak aby oslovily diváka. Na jednotlivé akce se pokaždé připravoval předem, seznámil se s kontextem, historií a důležitými informacemi týkajícími se dané události. To mu pak umožnilo vybrat důležité momenty a odvyprávět komplexní příběh s přesahem. Postupem času si vypracoval osobitý fotografický styl.

RADAR NE!
MÍR ANO
CONDOLEESA
IS NOT WELCOME
NE
základnám
v ČR
76%
Nejsme ovčané!
Chceme rozhodnout

RADAR
MÍR
Iniciativa Ne základnám
Nejsme ovčané!

V době, kdy Libor začínal pociťovat, že agentura ISIFA nebude mít nejen z finančních důvodů dlouhého trvání, ho oslovila fotoeditorka z Hospodářských novin **Lucie Steinzová** s žádostí o výpomoc s reportáží z oslavy fotbalového klubu Bohemians 1905 k jejich postupu do první ligy. S výsledkem byla velmi spokojená, a tak začala Liborova spolupráce s Hospodářskými novinami, která trvá dodnes.

Zpočátku Libor pro redakci fotografoval nejrůznější politické akce, kulturní události, sportovní soutěže i společenská setkání. Později se koncepce novin změnila, což znamenalo i změnu v pojetí jeho práce. Stěžejními se staly zejména portréty významných osobností z řad politiků, vědců, lékařů či umělců.

Práce fotoreportéra pro noviny je v určitém směru odlišná od práce pro agenturu. Ve většině případů fotograf spolupracuje s píšícím redaktorem a jeho fotografie mají za úkol doplňovat a ilustrovat textové články. Opět je však zásadní příprava a jistý předběžný plán výstupu práce.

Do nástupu do redakce Hospodářských novin se Libor věnoval výhradně reportáži a při práci používal především přirozené světlo. Ovšem při portrétování bylo často velmi komplikované najít v prostorách kancelářských budov, nemocnic či vědeckých ústavů vhodné místo s odpovídajícím světlem, a proto si s sebou začal nosit umělé osvětlení.

Velkou výhodou pro něj bylo, že se záblesky dříve často pracoval ve svém ateliéru ve Frenštátu pod Radhoštěm. Postupně začal umělé světlo využívat nejen pro portréty určené na titulky magazínů, ale i u běžných rozhovorů do novin. Hrál si s různými technikami svícení a tím se také neustále zdokonaloval.

Během předem domluvených rozhovorů vždy patří samozřejmě devadesát procent vyhrazeného času redaktorovi a následně pak maximálně deset minut na závěr zbývá pro fotografa. Proto je nutností, aby se před samotným fotografováním fotograf snažil najít a připravit vhodnou scénu pro inscenovaný portrét a zároveň, aby vše probíhalo pokud možno v uvolněné atmosféře a co nejpřirozeněji. Liborovo heslo zní: Kdo je připraven není překvapen.

V situaci, kdy fotografuje několik portrétů týdně, může být těžké se nezačít opakovat. Je snadné používat to, co jednoduše funguje. Nicméně Libor se nechce spoléhat na sázku na jistotu, protože takový přístup fotografa nikam neposouvá. Snaží se hledat nové techniky nebo zajímavé výtvarné způsoby zobrazení, nebojí se experimentovat, a tak můžou vznikat nové věci a neokoukané nápady.

Fotoeditor redakce Economia **Václav Vašků** vzpomíná na Liborovy začátky v Hospodářských novinách: „Když nastoupil do redakce, byli tu ještě tři další kmenoví fotografové a celá řada externistů. Dá se říct, že všem ihned nasadil latku hodně vysoko. Portréty do novin se v té době ještě dělaly po staru tak, že fotograf nedostal vlastní čas na focení, ale fotil přímo během rozhovoru redaktora s respondentem. Ten většinou seděl u stolu v nějaké ošklivé kanceláři, za sebou jako pozadí bílou zeď a před sebou na stole hrnek s kafem, tužky a spoustu papírů. To není moc fotogenické prostředí a podle toho to také vypadalo. Udělat v takové situaci dobrý portrét bylo opravdové umění. A ostatní fotografové se o to ani moc nesnažili. S příchodem Libora tohle období jakoby skončilo. Libor začal nosit fotky, které se tomuhle průměru vymykaly, dá se říct, že byly o řád lepší. Portréty do novin se začaly svítit. Kluci si pak spíše konkurovali. Vznikla zdravá soutěž, kdo přinese lepší fotky.“

Daniel Poláček, Liborův kolega ze stejného vydavatelství o něm říká: „Podle mého názoru je neskutečně univerzální fotograf, který má velký cit pro scénu, dokáže výborně komponovat a zároveň i přečíst děj a třeba i jemně ironizovat. Umí se vcítit do lidí, a proto má vynikající portréty. Používá celou škálu fotografických prostředků jak tvůrčích, tak i informačně zpravodajských."

Některé Liborovy portréty a jejich postprodukce podléhaly v určitých obdobích jistým populárním módním trendům. Jednalo se například o nadužívání postprodukčních filtrů, jako je HDR, nebo různých barevných a filmových efektů.

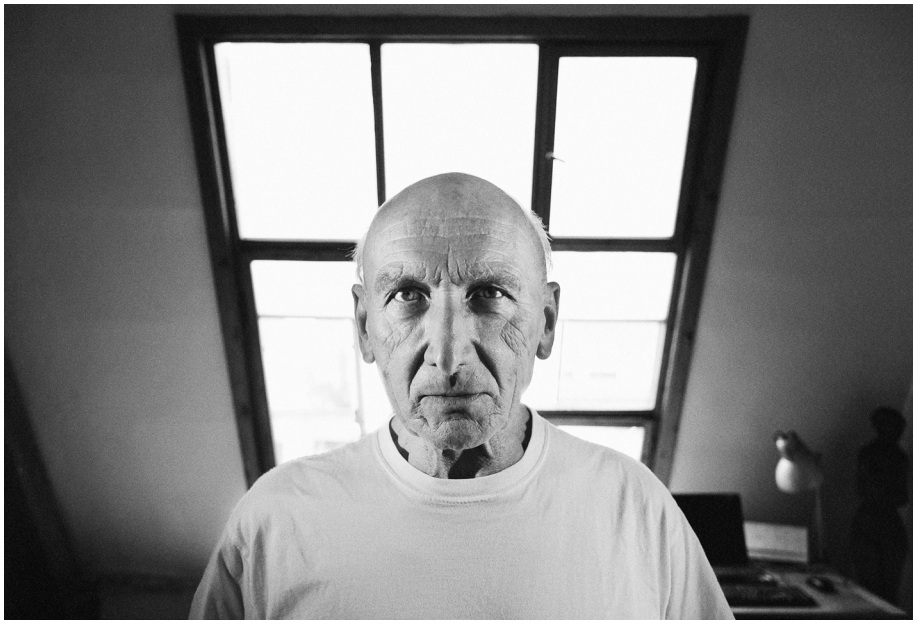

Sám Libor říká: „Udělat dobré fotky s obyčejnými lidmi, kteří na fotografa nemají moc času, v nehezkých prostorách a bez stylingu, je mnohem větší výzva než fotografovat krásné modelky na exotických lokacích."

Díky svému pečlivému přístupu a kreativním nápadům získává Libor stále více zakázek pro obrazové přílohy a magazíny, kde může vytvářet ucelené koncepty jednotlivých fotostory.

Mezi další periodika, se kterými Libor dlouhodobě spolupracuje, patří časopis Magnus pro VIP klienty J&T Banky, či Forbes a Finmag. Všechny kladou důraz na kvalitní fotografie.

Mimoto Libor příležitostně pracuje na tzv. fotogaleriích pro online zpravodajské weby, jako je HN.cz nebo Aktuálně.cz.

Dříve existovaly v tištěných magazínech fotoeseje, soubory fotografií, které spolu komunikují a vytvářejí příběh, doplněné o velmi krátký informativní text, zaměřené na různá kulturní, sociální nebo i politická témata. S příchodem internetu se tyto fotoeseje přesunuly na webové stránky a fotoreportéři dostali možnost prezentovat násobně více fotografií v rámci jedné fotogalerie, a předložit tak komplexnější příběh. Je nutné věnovat takové práci mnohem více času a přemýšlet nad ní trochu jiným způsobem – zpracovat rešerši, zjistit dostatek informací o události, naučit se vytvářet i krátké texty. V tu chvíli se fotoreportér stává fotožurnalistou a jeho cílem je nejen poskytnout divákovi hezký zážitek z fotografií, ale i hlubší porozumění nebo emocionální spojení s danou problematikou.

Občas dostává Libor v rámci redakce Hospodářských novin možnost zpracovávat i svá vlastní témata. Tak tomu bylo například v projektu Made in Czech-o-Slovakia, ve kterém mapoval proměnu života lidí bydlících podél československé hranice, která vznikla po rozpadu Československa 1.ledna 1993. Původně se chtěl na projektu podílet se svým slovenským kamarádem, fotografem **Borisem Némethem**. Ten o tomto nápadu říká: „Asi pred dvoma rokmi ma Libor oslovil s nápadom, že by sme mohli spolu spracovať projekt, ktorý nazval Hranice. V sérii dokumentárnych, reportážnych a portrétnych fotografií Libor zachytával niekoľko rokov život ľudí, bývajúcich pozdĺž bývalej československej hranic, ktorá zanikla pred tridsiatimi rokmi. Fotoprojekt sme mali začať spoločně stretnutím čechov a slovákov na Veľkej Javorine, kde sa však strhla taká búrka, že sme sa utekajúc schovať sa před bleskmi nestretli. A tak sa spoločný fotoprojekt neuskutočnil, čo mi je dodnes lúto."

Nakonec tedy začal Libor na tomto tématu pracovat sám jen s kolegou z Hospodářských novin, redaktorem **Martinem Bibenem**. Ten na jejich spolupráci vzpomíná: „S Liborem jsme si velmi sedli, nejenom proto, že má taky rád sauny. Na našich výjezdech na hranici jsme často někde přespávali a vždycky jsme se shodli na tom najít ubytování, kde byla poblíž sauna. Vždycky jsme sedli do sauny, povykládali a dali pivko. Byla to pohoda. Myslím si, že jsme se na to i docela těšili. Je důležité i pro práci, když lidi spolu musí trávit 24–48 hodin, aby si sedli i lidsky a dovedli se bavit o podobných věcech. Teď společně pracujeme na jiném projektu o severních Čechách. Je to opět seriál o problematice regionu, který je na tom u nás nejhůř a pořád se vzdaluje od průměru České republiky. Reportážně tak mapujeme špatné školství, vyloučené lokality, rasismus, exekuce, chudobu a podobně. Jelikož je to blíž, než na československou hranici, většinou se tam otočíme za den, každopádně stále pokračujeme v ověřené spolupráci."

Česká
republika
MORAVSKOSLEZSKÝ
KRAJ
OKRES
FRÝDEK-MÍSTEK

Volná tvorba

Laciní fórové (1997-2007)

Už od školních let měl Libor kolem sebe partu kamarádů, se kterými trávil téměř všechen svůj čas. Jezdil s nimi na hory, na vandry po České republice, později s nimi cestoval do daleké ciziny a společně dokonce i podnikali ve výškových pracích. Všichni měli velmi podobný pohled na život a byli naladěni na stejnou vlnu humoru, a proto si byli velmi blízcí. Upřednostňovali nekonformní způsob života, osobní svobodu a nezávislost na společenských konvencích. Dalo by se říct, že žili v podstatě bohémským životem. V době, mezi Liborovým dvacátým a třicátým rokem, kdy ještě bydlel převážně ve svém rodném Frenštátu pod Radhoštěm, jim toto maloměsto nenabízelo téměř žádné příležitosti k pobavení a rozptýlení, a proto se snažili zabavit po svém. Inspirováni tehdy velmi populárním divadlem Sklep a také britskou komediální skupinou Monty Python, jejichž humorné skeče byly plné parodie, nadsázky, ironie, mystifikace a absurdit, tak pořádali nejrůznější recesistické akce, veřejné performance plné černého humoru a samozřejmě večírky. Ve své kreativitě často používali různé masky a převleky, ale i nahotu k vyjádření určitých myšlenek a emocí. Tyto excentrické, někdy až kotroverzní situace se Libor snažil fotograficky dokumentovat. Vznikl tak rozsáhlý soubor s názvem *Laciní fórové*, který obsahuje pestrý výčet záběrů od provokativních konkrétních detailů až po celkové pohledy na dění a atmosféru dané akce. Fotografie jsou často nadsazené, aby zdůraznily bizarní až komické situace, některé jsou autentické a spontánní, jiné naopak inscenované. V každém případě jsou tyto snímky hlavně o kreativitě a uměleckém výrazu než o technické dokonalosti

Disco
Stupeln

Určitou anarchii a svobodu v životě i kultuře propagovali představitelé dadaismu, uměleckého hnutí, které vzniklo v roce 1916 v Curychu jako reakce na právě probíhající světovou válku. Hlavními principy tohoto hnutí byly náhoda, recese, smysl pro nesmysl a mystifikace. Dadaisté hlásali, že náhodně vytvořené dílo může být stejně krásné jako dílo pečlivě promyšlené a technicky zvládnuté. Odmítali tradiční výtvarné umění a tvrdili, že člověk sám určuje, co je krásné a co ne. Dadaismus se postupem času vyvinul v surrealismus, kdy se umělci snažili o zachycení snových vidin, fantazií, mystiky či alegorií. V jejich dílech se prolínaly sny a skutečnost, reálné a fantaskní, propojovaly se odlišné časy a prostory, vznikala tak nová obraznost, která určitým způsobem odhalovala umělcovu vnitřní mysl.[13]

V poválečném Německu a Paříži se v té době také objevilo mnoho fotografů inspirovaných dadaistickými improvizacemi a surrealistickým průnikem do nevědomí a snů. Zatímco fotografie byla široce používána jako nástroj k dokumentování reality, umělci začali experimentovat s různými pokročilými technikami, jako dvojexpozice, fotomontáž, solarizace nebo postprodukční manipulace, a vytvářeli tak fotografie, vyvolávající pocit zvláštnosti, éteričnosti a neobvyklosti. Předkládali známé obrazy, odtržené od jejich obvyklého kontextu a nabízeli nové pohledy na běžné věci.

Příkladem je **André Kertesz** se svou sérií Distorze, fotomontáže **Maxe Ernsta** nebo **Hannah Höchové**, **Dora Maar** a její série fotografií plodu pásovce, **Man Rayovy** fotogramy a samozřejmě i snímky pařížských ulic a figurín ve výlohách obchodů **Eugéna Atgeta**.[14]

13/ BUGLER, Caroline; KRAMER, Ann; WEEKS, Marcus; WHATLEY, Maud; ZACZEK, Iain. Kniha umění. Praha: Euromedia, a.s.,2018.

14/ The art story. Dada and Surrealist Photography [online]. [cit. 22.6.2023]. Dostupné z: https://www.theartstory.org/movement/dada-and-surrealist-photography/

Fotograf **Artür Harfaux** byl členem Le Grand Jeu, avantgardního hnutí, které působilo v Paříži mezi lety 1927-1932, a které se v mnohém doplňovalo s pařížskými surrealisty. Umělci tohoto hnutí se snažili o změnu vidění, myšlení a vnímání, jejich cílem bylo prolomit hranice mezi vědomím a nevědomím, a dosáhnout absolutní svobody. Důležitou roli v jejich tvorbě zaujímaly analogie s dětskou nevinností, naivita, spontánnost, intuice i erotika, ale zejména smysl pro humor. Stejně tomu bylo ve fotografiích Artüra Harfauxe, který vytvořil řadu více či méně inscenovaných fotografických portrétů svých přátel a členů hnutí, včetně nápaditých fotomontáží a dvojexpozic, často s nádechem černého humoru, ironie i sebeironie.[15]

15/ Hal open science. The Black (and White) Humour of Artür Harfaux [online]. [cit. 23.6.2023]. Dostupné z https://hal.science/hal-03356571/document

Svérázný životní styl, nespoutanost, ale i jistou intimitu a důvěru sdílenou s fotografovanými a zároveň radost a potěšení můžeme vidět na fotografiích **Libuše Jarcovjákové** pořízených v osmdesátých letech v pražském T-Clubu. Místo, kde se scházela komunita gayů a lesbiček, a sama Jarcovjáková zde byla velmi častým hostem, skýtalo v době normalizace relativní bezpečí a svobodu.[16]

Podobnou estetiku i podobná témata zpracovávala ve své tvorbě americká fotografka **Nan Goldin**. Po přesunu do Bostonu se důvěrně sblížila s lidmi, které potkávala v nočních klubech a snažila se zachytit každodennost této komunity, která byla trnem v oku společnosti. Její syrové fotografie lidí, jejichž běžnou realitou byly tvrdé drogy a nevázaný sex jsou velmi intimní, drsně upřímné a plné emocí.[17]

16/
JARCOVJÁKOVÁ, Libuše; BARONOVÁ, Barbora; FIŠEROVÁ, Lucia. Černé roky. Praha: wo-men, 2017.

17/
GOLDIN, Nan. The Beautiful Smile. Gottingen: Steidl, 2007.

Plastic Family (2005-2008)

Soubor *Plastic Family* začal vznikat pro projekt organizovaný Institutem tvůrčí fotografie v Opavě. Práci s plastovými panenkami Barbie a Kenem si ale Libor vyzkoušel již dříve, nejprve při fotografování minisérie předložené k přijímacím zkouškám pojaté jako ilustraci k poezii Honzy Wolfa. Později se k nim vrátil také v souboru *Vyholení* parodujícím reality show Vyvolení, který byl vystaven v Galerii U lastury během konzultace ITF na Horní Bečvě v prosinci 2004.7

V té době se i na malém městě začali čím dál častěji objevovat mladí, úspěšní muži v obklopení uměle krásných slečen, v rychlých vozech, značkových oděvech, se zlatými šperky, které bylo možné vidět jen jak si užívají po barech a diskotékách a dávají na odiv svoje peníze a luxus, v nichž žijí. Libor, coby kluk z trampské rodiny na nic takového nebyl zvyklý a přišlo mu to celé jako z jiného světa. On sám preferuje spíše tradičnější způsob života s důrazem na rodinu, přátelství a spolupráci než na spotřebu a materiální věci. Souborem *Plastic Family* se tak snažil vyjádřit svůj postoj ke konzumní společnosti. Výběrem plastových panenek Barbie a Kena, jako symbolů konzumního způsobu života, tak vytvořil ironický obraz současné konzumní společnosti.

Celý cyklus je velmi nápaditý s množstvím pečlivě zpracovaných detailů, například oblečení a doplňků panenek, což divákovi umožňuje se ponořit do scény a podrobně ji pozorovat. Klíčovým prvkem je také využití druhého plánu, který vytváří vizuálně zajímavé snímky s hlubokou perspektivou.

GLOBUS
BAUMARKT
TQM TRANSPORT

Užívání panenek ve fotografii bylo populární již v devatenáctém století. Ve třicátých letech dvacátého století umělci začali používat panenky jako součást svých surrealistických prací, aby ztvárnili bizarně fantaskní scény, které se vymykaly běžným standardům a představám. Mezi ty nejznámější z řad fotografů patřili **Hans Bellmer** nebo **Claude Cahun**. Panenky pro ně představovaly umělecký prostředek k vyjádření surrealistických myšlenek a kritiky společnosti a zároveň také způsob, jak vytvořit inovativní díla, která by jinak s lidskými modely nebyla možná.

V padesátých letech přišla americká společnost Mattel Inc. s panenkou Barbie a ta se téměř okamžitě stala múzou pro mnohé umělce. V roce 1994 dokonce vznikla kniha The Art of Barbie , v níž byla publikována díla stovky uznávaných umělců inspirovaných touto plastovou kráskou.[18] Příkladem jsou malíři **Andy Warhol** či **Peter Max**, architekt **Robert A. M. Stern**, režisér **Todd Haynes** nebo módní designer **Karl Lagerfeld**, z fotografů to pak byl například **David Levinthal**.

18/
YOE, Craig. The Art of Barbie. New York: Workman Publishing Company, 1994.

O několik let později panenky Barbie a Ken inspirovaly také fotografy **Davida Parise**, **Nicole Houff** nebo **Laru Vychuzhaninu**.

Každý z autorů přistupuje ke ztvárnění Barbie a Kena odlišným způsobem. Americký fotograf **David Levinthal** na svých studiových portrétech Barbie naznačuje, jak nerealistické jsou standardy krásy a kritizuje objektivizaci ženskosti.[19]

Jeho krajan **David Parise** nahlíží na Barbie a Kena s nostalgií. Snímky z pláže na Floridě, večírků, nakupování či ulic New Yorku jsou rozmarnou vzpomínkou na fascinující období Ameriky padesátých až šedesátých let.[20] Oproti tomu **Nicole Houff**, taktéž Američanka, jakoby kritizovala tuto dobu plastovou. Vysmívá se gendrovým stereotypům minulého století a ukazuje, že Barbie může být v podstatě kýmkoli.[21]

Ruská fotografka **Lara Vychuzhanina** ve svém souboru Planeta panenek ukazuje, jak by to mohlo vypadat, kdyby Barbie a Ken žili v Sovětském svazu osmdesátých let. Řemeslně dokonale vytvořené miniaturní obydlí s množstvím detailů, jako je láhev vodky či spodní prádlo, zachycuje pravého ducha doby. [22]

19/ Forbes. Barbie - Inspired Art [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: https://www.forbes.com/2009/03/05/barbie-boll-art-business_art.html

20/ FrameBridge. Meet the Artist: David Parise [online]. [cit. 26.6.2023]. Dostupné z: https://www.framebridge.com/blog/meet-the-artist-david-parise

21/ FCanvasRebel. Meet Nicole Houff [online]. [cit. 30.6.2023]. Dostupné z: https://canvasrebel.com/meet-nicole-houff

22/ The COVERT Collective. Lara Vychuzhanina The Life of Barbie and Ken in the Soviet Union [online]. [cit. 26.6.2023]. Dostupné z: https://curatednow.ca/lara-vychuzhanina-the-life-of-barbie-and-ken-in-the-soviet-union/

СОЛЬ

Dobrovolná skromnost (2005-2007)

Nápad fotografovat téma dobrovolné skromnosti podnítil Liborův známý **Pavel Knebl**. Byl to svérázný člověk, cestovatel, který v regionu pořádal různé cestovatelské přednášky a šířil povědomí o možnosti cestování s velmi omezenými prostředky. Mimo to se obklopoval lidmi, kteří žili v přesvědčení, že nadměrná spotřeba a konzumace mají negativní dopad na společnost a životní prostředí. Díky němu mohl Libor poznat a navštívit několik komunit, které žily velmi prostým životem podle principů takzvané dobrovolné skromnosti. Pro svůj fotografický projekt si nakonec vybral komunitu v malé vesničce Zaježová na jihu Slovenska v pohoří Javorie.

Žilo tam několik mladých rodin, které se rozhodly změnit svůj dosavaní život, přestěhovat se na venkov, minimalizovat spotřebu energie, vody a dalších zdrojů a snížit množství odpadu recyklací. Udržitelný způsob života se tak pro ně stal šťastnější a plnější, založený na hodnotách pro ně důležitých. Koloběh života se tam řídil ročními obdobími jako za starých časů a lidé si navzájem pomáhali. Čas plynul pomaleji.

Libor velmi snadno navazuje vztahy s ostatními a není pro něj problém proniknout do téměř jakékoli skupiny lidí. Tak tomu bylo i v Zaježové, kde opakovaně pobýval několik týdnů.

Stejně jako místní i on omezil své potřeby a spotřebu věcí na minimum a více se soustředil na nehmotné hodnoty jako přátelství, osobní rozvoj a šetrnost k přírodě. Během času stráveného uprostřed této komunity vytvořil emotivní fotografický soubor ukazující, jak je možné žít v harmonii s přírodou. Coby pozorný pozorovatel Libor na svých černobílých fotografiích zachycuje odhodlanost a sílu lidí žijících v nelehkých podmínkách. Snaží se ukázat život jaký je, aniž by scény předem připravoval či aranžoval, a tím poskytuje pohled na skutečné události a nálady. Přistupuje k fotografovaným dostatečně blízko a vytváří tak osobnější a intimnější snímky. I když fotografuje širší plán, lidé jsou stále v centru pozornosti. Pracuje s různými úhly pohledu a kompozičními prvky a díky tomu se mu daří zachycovat vizuálně zajímavé a jasně čitelné obrazy. Výběr fotografií z tohoto cyklu Libor zpracoval do útlé ovšem originální černobílé dokumentární publikace.

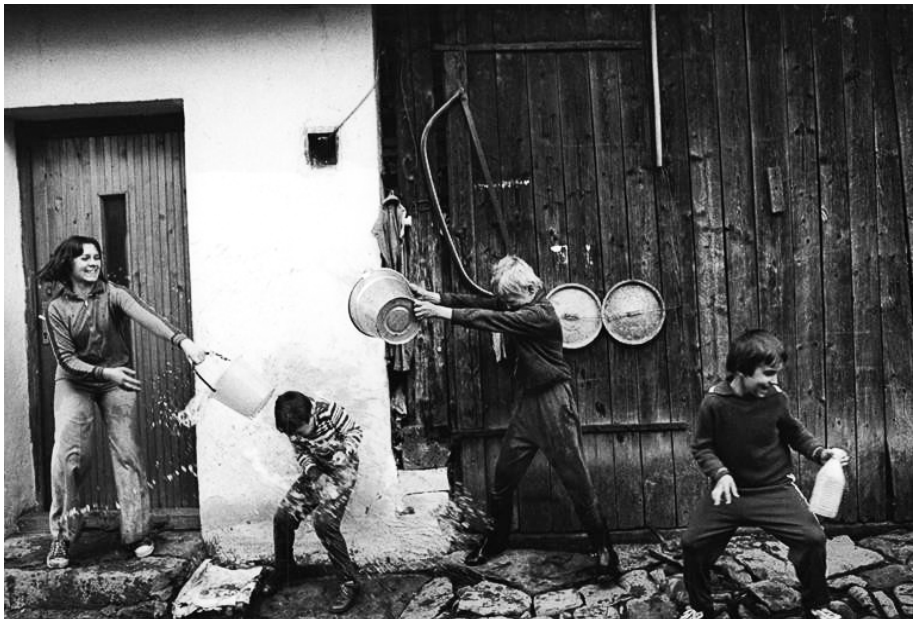

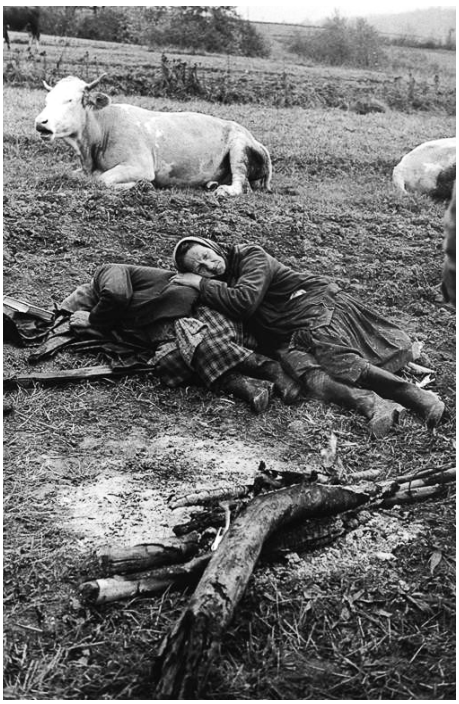

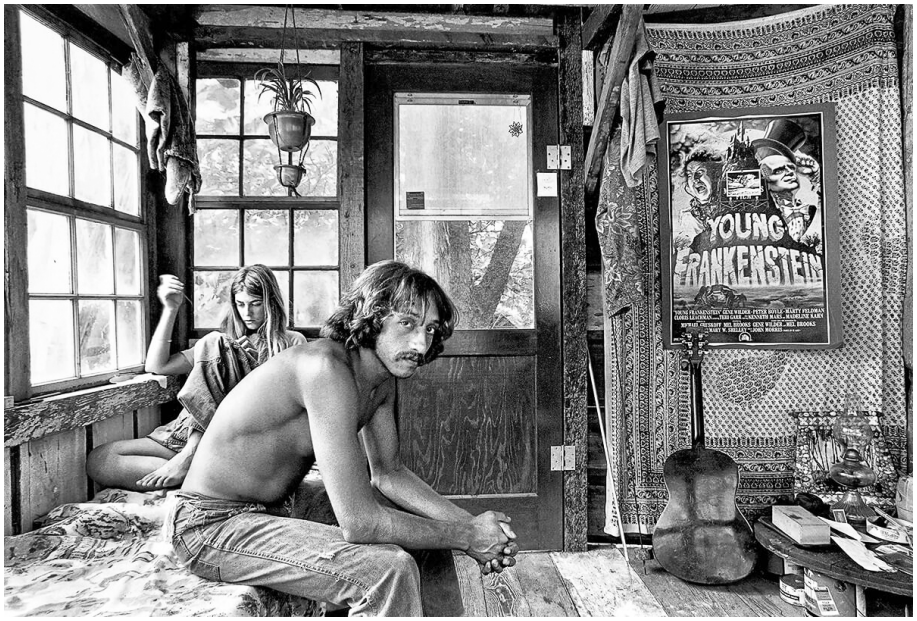

V české fotografické dokumentární tvorbě je velké množství autorů, kteří se věnovali zobrazování skromného života na venkově. Jedním z prvních, který následně ovlivnil i mnohé další autory je **Pavel Vavroušek**. Mezi lety 1971–1981 pravidelně dojížděl do nejvýchodnější obce tehdejšího Československa, Nové Sedlice, a dokumentoval toto místo. Prostřednictvím svých fotografií vypráví příběhy, které už se nikdy nevrátí. Poctivě a nestraně ukazuje různé aspekty života vesnických obyvatel, jako jsou události běžného dne, či tradiční slavnosti a zvyky, a představuje jednotlivé obyvatele při práci, odpočinku a zábavě.[23]

23/ VAVROUŠEK, Pavel. Nová Sedlica. Praha: PositiF, 2021.

24/ WEHRHEIM, John. Taylor Camp. Chicago: Serindia Publications, 2015.

V historickém kontextu je velmi zajímavým počinem i soubor Taylor Camp amerického dokumentárního fotografa **Johna Wehrheima**, který v sedmdesátých. letech 20.století fotografoval na jednom z pacifických ostrovů Kauai komunitu svobodomyslných lidí. Tito příznivci hnutí hippies odmítali konvenční život a chtěli žít svobodně, v míru a spojení s přírodou, nezávislí na civilizačních výdobytcích. Jejich vysněný ráj na zemi byl po osmi letech zničen samosprávou ostrova, ovšem Wehrheimovy fotografie přinášejí autentické svědectví obyčejného života této komunity na základě tolerance, respektu a nepsaných pravidell.[24]

Tématu dobrovolné skromnosti se na začátku 21. století věnoval i francouzský fotograf **Antoine Bruy**. Několik let putoval napříč evropskými a americkými horskými pásmy a dokumentoval lidi, kteří se rozhodli opustit město a žít v souladu s přírodou. Ti se postupně stali energeticky, ekonomicky i potravinově nezávislými. Antoine Bruy na svých barevných fotografiích zobrazuje idylické lokality izolované od moderního světa a portréty mužů a žen, kteří se v těchto místech rozhodli žít a stát se naprosto soběstačnými.[25]

25/
BRUY, Antoine. Scrublands. Paris: Editions Xavier Barral, 2018.

Absurdistán – domov můj (2008-dodnes)

Při svých pracovních výjezdech pro agenturu ISIFA, kde začal pracovat v roce 2008, se Libor často dostal na poměrně bizarní akce, jako například myslivecký či erotický veletrh, výstavy a soutěže chovatelů, ale i různé politické mítinky. Podobné bizarnosti Libora odjakživa přitahovaly, ostatně soubor *Laciní fórové* je toho příkladem. A proto začal vyhledávat nejrůznější momenty mimo hlavní plán a snažil se je dokumentovat. Na fotografiích zachycuje nečekané a velmi neobvyklé situace na pozadí běžného prostředí. Zajímavým paradoxem ovšem je, že aktéři událostí nevnímají své chování jako absurdní či znepokojující. Absurdita je tak chápána různě v závislosti na kontextu a našem vnímání. Tyto záběry velmi nečekaných situací jsou tak prostředkem k vyjádření Liborova smyslu pro humor a ironii.

Uplatnění výrazných barev a silných barevných kontrastů na snímcích vytváří harmonii i napětí zároveň. Libor často využívá umělých záblesků a výsledné fotografie tak mají větší dynamiku a dramatický efekt. Pomocí záblesků také dodává snímkům živost a intenzitu, což tvoří zajímavou a neobvyklou atmosféru. Při fotografování střídá různé prvky kompozice, jako jsou nízké, či naopak vysoké úhly pohledu nebo různorodý způsob rozmístění objektů v obraze, čímž posiluje vizuální efekt souboru.

Cyklus *Absurdistán – domov můj* získal mnoho ocenění, včetně vítězství v soutěžích FRAME 009 a Czech Press Photo 2010 v kategorii Každodenní život. Mezitím se ale série stále rozrůstá, a přestože její nejstarší snímky už mají více než patnáct let, vypadá to, že tato studna nikdy nevyschne.

JISTOTA PRO LIDI,
NADĚJE PRO EVROPU

Stejně jako Libor, tak i jeho dobrý přítel a bývalý kolega z Hospodářských novin, fotograf **Milan Jaroš**, dokumentuje již dvě desítky let současné Česko a češství, které ho podle jeho slov nepřestává fascinovat. Jeho projekt s názvem Bohemian Rhapsody ukazuje množství malých i velkých událostí, často v kontextu ironie a absurdity, odehrávajících se každodenně kolem nás. Příběhy nejsou jednoznačné a divák si může konec domyslet sám. Jarošova série satirických fotografií s politickým podtextem nazvaná Návštěvy prezidenta Miloše Zemana v krajích dokonce vyhrála první cenu Czech Press Photo 2017 v kategorii Lidé, o kterých se mluví.[26]

26/ Czech Photo. Příběhy fotografií: Prezident v krajích [online]. [cit. 18.7.2023]. Dostupné z: https://www.czechphoto.org/detail-novinky/663-30/pribehy-fotografii-prezident-v-krajich/

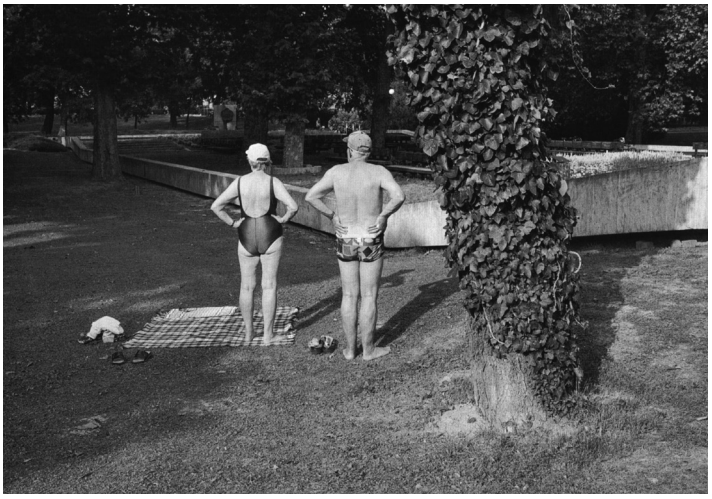

I u našich slovenských sousedů existuje mnoho autorů, kteří se spíše než velkými tématy zabývají každodenním životem obyčejných Slováků. Slovenský Institut pro veřejné otázky IVO připravuje každoročně analytické souhrnné zprávy o stavu společnosti, jež jsou objektivním zdrojem informací o Slovensku. V souvislosti s tím také na začátku tisíciletí Institut oslovil vybrané dokumentární fotografy, aby přinesli svůj subjektivní autorský pohled na život na Slovensku a mohlo tak vzniknout cenné svědectví pro budoucí generace. Mezi nimi byli například **Martin Kollár**, **Jozef Ondzik**, **Lucia Nimcová** a další. Ve svých autorských dokumentárně-uměleckých cyklech s názvem Slovensko - Obrazová správa o stave krajiny zobrazují proměny společnosti, změny chování obyvatel i jejich způsobu života.

Martin Kollár s lehkou ironií, někdy až drsným sarkasmem hledá nestylizované sociální zátiší a příběhy každodennosti, ve kterých jsou obyčejní lidé hrdiny malých komických dramat.[27]

Jozef Ondzik se ve svém cyklu Z dediny do města soustředí na paradoxy slovenských protipólů bohatého jihozápadu a chudého severovýchodu a zamýšlí se nad tím, co všechno může člověk jako přistěhovalec získat a zároveň, o co může přijít.[28]

27/ KOLLÁR, Martin. Slovensko 001 Obrazová správa o stave krajiny. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2001.

28/ ONDZIK, Jozef. Slovensko 002 Obrazová správa o stave krajiny. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2002.

Jedním z nejznámějších zahraničních fotografů, v jejichž tvorbě se velmi často objevují absurdní momenty a zvláštnosti běžného života je Brit **Martin Parr**. Zabývá se otázkami konzumu a kulturních rozdílů a při tom klade důraz na absurditu moderního života. Jeho fotografie jsou jasně srozumitelné, originální a zábavné a jeho barvitý styl jim dává jedinečnou estetiku. V mnoha svých sériích portrétuje obraz britské společnosti a umožňuje vidět věci zcela novým způsobem.[29]

29/ PARR, Martin. Only Human. New York: Phaidon Press, 2019.

Trampové (2012-2019)

Tramping byl pro Libora odjakživa součástí jeho života. Díky svým rodičům od malička jezdil trampovat s jejich toulavou osadou a díky partě svých nejbližších kamarádů pak pokračoval v trampování nejen v době dospívání. Na vandry vlastně jezdí i dnes a rád. Když je čas a kamarádi zavolají, sbalí si spacák a kytaru, vyrazí někam do lesa nebo do hor, večer zapálí oheň a jen tak si užívají pohodu, klid a přírodu. To byl také jeden z důvodů, proč se rozhodl zdokumentovat fenomén trampingu detailněji v rozsáhlém fotografickém projektu. Dalším impulzem byl fakt, že se až příliš dlouho pohyboval ve světě businessmanů, které musel portrétovat při své práci pro noviny, a toužil pro změnu fotografovat něco, co by mu bylo bližší. První fotografie souboru vznikla na hudebním festivalu Porta Řevnice v roce 2012. Následně začal Libor objíždět různé známé i méně známé trampské osady a snažil se ještě hlouběji proniknout do této, jemu tak blízké, subkultury, která je úzce spjata s Českem (a Slovenskem) již od dob první republiky.

Za téměř sedm let trvání projektu poznal nespočet trampů napříč regiony, slyšel spoustu životních příběhů, viděl, že i mladá generace stále pokračuje v trampském odkazu svých rodičů a prarodičů, a získal dojem, že tramping tady bude dalších sto let. Postupně se začala skládat mozaika, jejímž výsledkem je fotografická publikace, vydaná nakladatelstvím PositiF v roce 2020, v grafické úpravě **Milana Nedvěda**, jednoduše nazvaná *Trampové*. Během práce na tomto projektu Libor velmi úzce spolupracoval s **Tomášem Pospěchem**, který mu od začátku pomáhal soubor formovat. Společně také konzultovali výběr fotografií pro knihu i následnou výstavu a Tomáš Pospěch zároveň napsal jeden z textů v knize.[30]

30/ FOJTÍK, Libor. Trampové. Praha: PositiF, 2020.

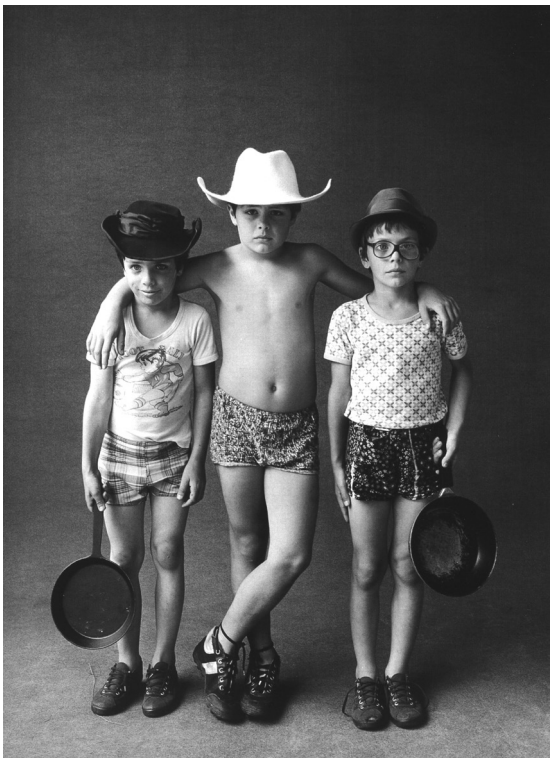

Knihu tvoří několik rovin. Tou stěžejní jsou portréty trampů samotných, přičemž si Libor vybírá vizuálně zajímavé typy. Ve většině případů fotografuje celé postavy, tak aby vyniklo jejich specifické oblečení, protože právě „uniforma“ a samozřejmě také vztah k přírodě je to, co dělá trampa trampem. Libor klade důraz na technickou dokonalost, jednoduchost a přímou komunikaci s fotografovanými. Snaží se zachytit povahu a charakter osoby bez zbytečného přikrášlování. Současně pořizuje i detailnější záběry na typická trampská tetování a různé typy doplňků jako například klobouky či boty. Další rovinou zobrazenou na fotografiích je architektura a lidová tvořivost uplatňovaná při výzdobě nejrůznějších příbytků. Nechybí samozřejmě ani krajiny v rámci trampských osad a jejich okolí. Fotografie vybrané v knize téma trampingu rozhodně nijak neidealizují, naopak se snaží ukázat jeho pravou tvář.

Na mnoha snímcích Libor používá blesk jako doplněk k přirozenému světlu, aby záběry světelně sjednotil, a tak se místa i lidé jakoby vynořují z pozadí lesa, což přispívá k atmosféře celého souboru. Zároveň je barevné ladění snímků inspirováno přírodními barvami lesního prostředí. Celý koncept knihy působí velmi kreativně a ukazuje trampský život a kulturu z různých perspektiv.

Souběžně s fotografiemi také začal Libor natáčet časosběrný dokument o několika vybraných trampech a jejich životních příbězích, který plánuje dokončit v nejbližší době.

31/ MALÝ, Jan; POLÁČEK, Jiří; LUTTERER, Ivan. Český člověk. Praha: Studio JB, 1997.

V historii existuje mnoho fotografických projektů zaměřených na portrét. Jedním z nejvýznamnějších, který začal vznikat v osmdesátých letech minulého století v bývalém Československu byl projekt Český člověk autorů **Ivana Lutterera**, **Jana Malého** a **Jiřího Poláčka**. Navázali tak na své předchůdce, jako byl **Nadar**, **Disdéri**, **August Sander** nebo **Irving Penn**, a přestože s nimi měli mnoho společného jak v úmyslu, tak v provedení, šli si tito tři čeští fotografové svou vlastní cestou. V mobilním ateliéru napříč republikou portrétovali nejrůznější typy lidí náhodně procházející kolem, na tonálně neutrálním pozadí. Nestylizované a naprosto přirozené portréty odráží každodennost bez přetvářky. Fotografie zachycují také atributy doby, jako jsou pracovní obleky, oblečení všedního dne, tašky, nářadí a jiné předměty, které hovoří o tom každém člověku. Cyklus obsahuje fotografie lidí všech generací, jednotlivců, párů, rodin, skupinek kolegů, přátel, dokonce i trampů. Projekt Český člověk můžeme i po letech vnímat jako odpověď na otázku kdo vlastně jsme.[31]

Pavel Vavroušek, v mládí sám tramp, začal v sedmdesátých letech minulého století na popud fotografa **Pavla Štechy** fotografovat své kamarády na trampu. Také díky jednomu ze společných vandrů na severovýchod Slovenska se dostal ke svému stěžejnímu tématu, kterým byla vesnice Nová Sedlica v Bukovských vrších.[32] Stejně jako jeho vesnice i jeho trampové mají výrazný rukopis. Fotografie vynikají jednoduchou kompozicí a jistou poetikou zobrazovaného místa a dané situace.

32/ Leica Gallery. Pavel Vavroušek [online]. [cit. 28.7.2023]. Dostupné z: https://www.lgp.cz/event/nova-sedlica/

V osmdesátých letech se tématu trampingu intenzivně věnoval i **Tomki Němec**. Přestože jde o působivé fotografie, jedná se spíše o tradiční černobílý dokument reflektující danou dobu.

Přibližně stejně jako Libor začal trampy dokumentovat i bývalý absolvent ITF **Oldřich Malachta**. Jako u většiny svých projektů, jak říká, se snažil do tématu nejdříve proniknout hlouběji a zažít ho na vlastní kůži, aby byl schopný podat své subjektivní svědectví. Také on svůj projekt završil vydáním publikace s názvem Vandr. Obě knihy jsou však naprosto odlišné, nejen pojetím, ale i zpracováním. Kniha Vandr Oldřicha Malachty klade důraz na poetiku krajiny a subjektivně laděné snímky v kombinaci s deníkovými záznamy a takzvanými snapshoty. Fotografie v knize jsou výhradně z filmového materiálu a taktéž vazba, přebal nebo popisky jsou ruční práce.[33]

33/
MALACHTA, Oldřich. Vandr. Stolany: Bflmpsvz Publishing (Stanislav Bříza), 2020.

Felix Kolmer – Slib (2013-2020)

Série fotografií *Felixe Kolmera*, vědce, skauta a přeživšího koncentračních táborů Terezín, Osvětim a Friedland, začala vznikat poté, co Libora oslovil **Bedřich Kratochvíl**, nevlastní vnuk Felixe Kolmera s nápadem vydat o svém dědovi knihu. Příběh života pana Kolmera Libora natolik zaujal, že se rozhodl na projektu spolupracovat. Poměrně záhy nato se ovšem pan Kratochvíl přestěhoval do Izraele a celý projekt zůstal víceméně na Liborovi. Ten se proto snažil oslovit další možné spolupracovníky, což se nakonec úspěšně podařilo v podobě **Michaely Rozov** z Českého osvětimského výboru a **Zuzany Válkové**, která napsala texty ke knize na základě audiozáznamů rozhovorů pana Kolmera s **Kateřinou Mázdrovou**. Výsledkem je literárně-dokumentární portrét Felixe Kolmera s názvem *Slib*.[34] Kniha vydaná v roce 2021 vydavatelstvím PositiF, v grafické úpravě **Milana Nedvěda**, jen několik měsíců před stými narozeninami Felixe Kolmera, získala titul nejkrásnější česká kniha v kategorii beletrie. I tentokrát Libor spolupracoval s **Tomášem Pospěchem**, který mu opět pomáhal přetavit tento projekt do podoby knihy. Ta vyšla i v německé verzi pod názvem *Felix Kolmer - Ein Versprechen*.

34/ FOJTÍK, Libor; VÁLKOVÁ, Zuzana; ROZOV, Michaela. F.K. SLIB. Praha: PositiF, 2021.

Práce na tomto projektu trvala Liborovi téměř sedm let a během četných sezení a rozhovorů si Libor k panu Kolmerovi vytvořil velmi blízký osobní vztah. Zpočátku si vypisoval místa, která pan Kolmer ve svém vyprávění zmiňoval. Při návštěvách těchto míst ale postupně zjistil, že nebude schopný na mnoha z nich fotografovat. Místo bývalého sídla SS v Terezíně například našel Komerční banku. Přehodnotil proto svůj přístup a při dalších cestách do Terezína se jen toulal městem a hledal místa, která by zdánlivě mohla mít nějakou spojitost s vyprávěním pana Kolmera. Terezín na něj i po těch letech stále působil velmi depresivním dojmem. Později začal jezdit fotografovat i k panu Kolmerovi domů do jeho pražského bytu, a dokonce se spolu vypravili do Terezína i do Osvětimi, koncentračního tábora, který v panu Kolmerovi zanechal nejsilnější stopy.

Práce na obrazovém materiálu pro tuto knihu byla jiná než to, čím se Libor běžně zabýval jako fotoreportér v novinách. Nejednalo se o klasické reportážní fotografie, ale ve většině případů spíše o snové ilustrace k textu vyjadřující pocity spojené s koncentračními tábory, jako osamělost, úzkost, nejistota či strach. Barevné schéma fotografií s vysokým podílem tmavých tónů vytváří atmosféru smutku a tlumené barvy přispívají k dramatickému efektu mnoha snímků. Samozřejmě nechybí ani několik velmi výrazných portrétů pana Kolmera samotného.

„Otevřeně mluvit o táborech a vzpomínat na ně je jediný způsob, jak eventuálně zabránit tomu, aby se něco podobného opakovalo. Říkám eventuálně, protože jistotu nemáte nikdy.“[35] To jsou slova pana Kolmera a stejný pohled na věc měl i fotograf **Pavel Dias**, který více než třicet let navštěvoval a fotografoval bývalá ghetta a vyhlazovací tábory. Část jeho rodiny v koncentračním táboře zahynula, a proto si přál toto téma nějakým způsobem zpracovat. Vnímal své fotografie nejen jako sdělení umělecké, ale hlavně jako mravní poselství budoucím generacím. Během mnoha vzpomínkových akcí dokumentoval návraty přeživších a jejich rodin na místa paměti, stejně jako proměny těchto míst v čase. Připomněl tak nutnost udržovat respekt a památku obětí. Jádro série bylo představeno v prostoru bývalého koncentračního tábora v Osvětimi v roce 1979.[36] Zatím poslední výběr z tohoto rozsáhlého souboru byl představen na výstavě Torzo – Vzpomínky pro budoucnost v Praze, v říjnu 2021, k osmdesátému výročí zahájení židovských transportů.

35/
FOJTÍK, Libor; VÁLKOVÁ, Zuzana; ROZOV, Michaela. F.K. SLIB. Praha: PositiF, 2021. s.53.

36/
LÁB, Filip. Pavel Dias: Fotografie 1956–2015. Praha: Karolinum, 2015. s.10.

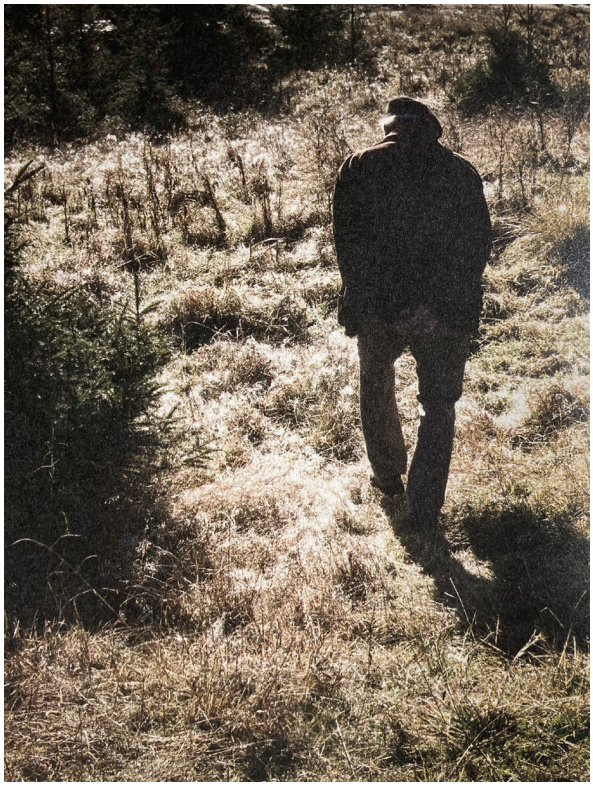
Židovské tématice se dlouhodobě věnuje i **Karel Cudlín**. Téměř třicet let jezdí do Izraele a dokumentuje proměny společnosti židovského státu. Jeho projekt Stigmatizovaná místa zobrazuje bývalé židovské ghetto Baluty v polské Lodži a jiná místa, která měla znamenat konečné řešení židovské otázky během druhé světové války. Fotografie propojují minulost a současnost míst, jež se stále snaží vyrovnat se svou pohnutou historií. Snímky zachycují rozpadající se domy, podivné postavy a hanlivé grafitti s antisemitistickým obsahem. O svém projektu říká: „Tématu se věnuji, protože to není bohužel pouze historie.“[37]

V neposlední řadě fotografoval i obyvatele Domova sociální péče na pražském Hagiboru, kteří přežili koncentrační tábory nebo se skrývali před nacisty. Jsou to velmi citlivé portréty a detaily, za nimiž stojí silné lidské příběhy a které ukazují skutečnou pravdu o stáří. Stejně jako na všech fotografiích Karla Cudlína je i zde jasný opravdový zájem o člověka, lidský život a jeho krásu.[38]

37/ Moderní dějiny. Památník ticha Bubny ukáže současnost míst, kde končily židovské transporty [online]. [cit. 27.5.2023]. Dostupné z https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/pamatnik-ticha-bubny-ukaze-soucasnost-mist-kde-koncily-zidovske-transporty/

38/ Židovské muzeum v Praze. Karel Cudlín - Stříbrný příliv z cyklu Židovská přítom-nost v současném umění [online]. [cit. 24.5.2023]. Dostupné z https://www.jewishmuseum.cz/program-a-vzdelavani/vystavy/archiv/6/

Podobný autorský projekt, jakým je kniha *Slib* o Felixi Kolmerovi, zpracovával již v roce 2015 **Jindřich Štreit** s literární dokumentaristkou **Barborou Baronovou**. Jednalo se o knihu Lágr Barbora zaznamenávající vzpomínky bývalého vězně komunistického režimu pana **Josefa Černohorského**, který byl v padesátých letech minulého století nasazen do uranového dolu v Jáchymově.[39] Tento silný příběh je dokreslen působivými fotografiemi Jindřicha Štreita zobrazujícími pozůstatky místa, které postupně pohlcuje příroda. Součástí je i několik osobitých portrétů pana Černohorského.

39/ BARONOVÁ, Barbora; ŠTREIT, Jindřich; ČERNOHORSKÝ, Josef. Lágr Barbora. Praha: wo-men, 2015.

Samostatně spolu (2021-2023)

V rámci reportáží pro celoroční seriál Hospodářských novin s názvem Made in Czech-o-Slovakia od jara 2021 Libor fotograficky mapoval proměnu života lidí bydlících podél hranice, která vznikla po rozpadu Československa 1. ledna 1993. Společně s kolegou reportérem **Martinem Bibenem** a mnohdy i sám projížděl oblast padesáti kilometrů podél této hranice od Hrčavy až po soutok Dyje s Moravou, aby zachytil příběhy lidí a míst na tomto území. Na začátku projektu také oslovil svého kamaráda slovenského fotografa **Borise Németha** s nabídkou ke spolupráci, ovšem ten vzhledem ke svým omezeným časovým možnostem nakonec odmítl. Během dvou let tedy Libor sledoval tradiční události těchto regionů, jako jsou hody, dožínky, pravidelné setkávání Čechů a Slováků, myslivecké hony a mnohé další. Zároveň ale zaznamenával i zcela nenadálé události jakým bylo například tornádo na jižní Moravě v létě 2021. Zajímalo ho také jak se po téměř třiceti letech změnily samotné hraniční přechody a krajina v okolí.

Libor sám má k tomuto tématu velmi blízký vztah. Mnoho jeho kamarádů a známých pochází ze Slovenska a od malička také na Slovensko rád a často jezdil. Proto je přirozené, že spoustu z jeho výjezdů na hranici bylo nad rámec pracovního plánu. Při té příležitosti také začal pracovat i na návazném projektu československých smíšených manželství, kterých je na hranici opravdu hodně.

T.G.M.
1918 - 1938
VSTUP ZAKÁZÁN

Soubor *Samostatně spolu* je výběrem fotografií, které vznikaly spíše na pozadí všech důležitých událostí v této lokalitě nebo cestou k nim. Fotografie zachycují náhodné, někdy až banální situace s jistou dávkou černého humoru a ironie. Takové situace, které trvají jen chvíli a k zachycení toho správného okamžiku je nutná intuice a profesionální předtucha. Libor vstupuje do děje nenápadně a zaznamenává lidi a jejich příběhy v reálných kulisách doby se vším, čím se současnost bizarně projevuje. V podstatě tak navazuje na svůj cyklus *Absurdistán – domov můj*.

Některé snímky mají částečně reportážní charakter, ovšem jedná se o autentický pohled fotografa na to, v jakém stavu je dnes československá hranice.

Tento soubor byl představen k třicetiletému výročí rozdělení našich republik.

Hranici mezi východem a západem, i když v přeneseném slova smyslu, stejně jako identitu Slováků zkoumá ve svých fotografiích i **Boris Németh**. Ve svém souboru Bratislava - Košice a späť sleduje, jak se slovenská společnost postupně začleňuje a zároveň vymezuje z širší evropské rodiny a často si při tom vybírá ty nejméně následováníhodné příklady.[40]

40/ Dokument magazín. Boris Németh O výstave: Bratislava – Košice a späť [online]. [cit. 6.6.2023]. Dostupné z: https://www.dokumentmagazin.sk/clanok/o-vystave-bratislava-kosice-a-spat-galeria-slovak-press-photo

41/ Valerio Vincenzo. Borderline [online]. [cit. 1.6.2023]. Dostupné z: https://valeriovincenzo.com/BORDERLINE

Hranice mezi zeměmi jsou místy, kde se mísí kultury, tradice a zvyklosti a v jistém smyslu jsou to tedy velmi zajímavé oblasti.

V kontextu Evropské unie a schengenského prostoru, který nám od roku 1995 umožňuje cestovat a pracovat volně bez omezení, jsou však tyto hranice neviditelné. Italsko-francouzský fotograf **Valerio Vincenzo** dokumentoval 16500 km hranic mezi 26 zeměmi EU po dobu dvanácti let. Jeho fotografie opuštěných celnic, tichých pláží a lesů svým způsobem vyvolávají otázku, jak autentické ve skutečnosti jsou zeměpisné hranice a národní identita.[41]

Nejdelší pozemní hranici mezi dvěma zeměmi, Kanadou a Spojenými státy, dokumentoval kanadský fotograf **Andreas Rutkauskas** po dobu tří let. Tato hranice se táhne téměř 9000 km od Tsawwassenu v Britské Kolumbii až po Campobello v kanadském Novém Brunšvíku, rozvinutými oblastmi i divočinou. I když je tato hranice často označována jako nechráněná, je nicméně přísně hlídaná pomocí pohraničních hlídek a sledovacích technologií jako jsou termovizní kamery či pozemní senzory. Navzdory všem opatřením však není v lidských silách tak rozsáhlé území plně monitorovat. Rutkauskas se během svého putování zaměřil na bývalé oficiální přechody. Některé z nich jsou nyní zabarikádovány, často primitivním způsobem a na vzdálenějších místech je jen značka zákazu vjezdu, zrezivělý drátěný plot nebo padlý strom vše, co odděluje jednu zemi od druhé.[42]

42/ Andreas Rutkaukas. Borderline [online]. [cit. 5.6.2023]. Dostupné z: https://www.andreasrutkauskas.com/borderline

Závěr

V této bakalářské práci jsem se snažila představit osobnost dokumentárního a reportážního fotografa Libora Fojtíka. Jeho vášeň pro fotografii se zrodila již v mládí a později se stala jeho životním posláním.

Libor od samého začátku svého života tíhnul k dobrodružství, což ho naučilo vnímat svět kolem sebe. Jeho první fotografie byly ty z vandrů s kamarády. Později přibyly snímky z cest, které se postupem času začaly proměňovat z cestovatelské fotografie v dokumentární soubory. S jeho rostoucím uměleckým cítěním a snahou o větší profesionalitu se Libor rozhodl fotografii začít studovat, čímž obohatil své znalosti a dovednosti v oblasti techniky a teorie fotografie. Díky svému talentu a píli se mu podařilo získat práci pro renomovanou foto agenturu ISIFA a následně se uplatnil jako fotoreportér v redakci Hospodářských novin. Liborova fotografická kariéra je plná tvůrčího rozvoje a neúnavného nasazení. Jeho schopnost přesně zachytit důležité okamžiky, přiblížit se fotografovaným s respektem a empatií a vyprávět příběhy skrze své fotografie mu přinesla nejen uznání, ale také několik prestižních ocenění, včetně vítězství v soutěži Czech Press Photo. Zároveň se věnoval i pedagogické činnosti, sdílel své znalosti a vášeň s ostatními, což ho v jistém smyslu velmi naplňovalo. Přestože se stal profesionálem v oblasti reportážní fotografie, nezapomněl ani na volnou dokumentární tvorbu, která vystihuje jeho vlastní uměleckou vizi. Soubory jako Trampové nebo Felix Kolmer, které byly vydány také v knižní podobě, jsou významnou součástí jeho portfolia.

Během psaní této práce jsem postupovala systematicky a metodicky, abych zajistila co nejkomplexnější obraz Liborova dosavadního života a jeho fotografické tvorby. Klíčovým zdrojem informací pro mne byly naše osobní rozhovory a zároveň rozhovory a vyjádření, které mi poskytli jeho blízcí kamarádi, kolegové a bývalí učitelé. Měla jsem možnost také prozkoumat Liborův rozsáhlý fotografický archiv a pochopit tak jeho fotografický vývoj.

V současné době Libor zpracovává další témata, která by jistě v budoucnu stála za povšimnutí.

Na závěr si dovolím říct, že jsem přesvědčena o tom, že Liborova láska k fotografii, jeho pozitivní přístup, pracovní úsilí a neustálé hledání nových výzev může být v mnohém inspirací a motivací pro další generaci fotografů.

SPORTS

Vyjádření přátel a kolegů

TEREZA BAUMANNOVÁ

Libor Fojtík vedl u nás na ministerstvu kurz základů reportážní a portrétní fotografie, se kterou se setkáváme během různých konferencí nebo jiných oficiálních akcí ministerstva. S jeho lektorským přístupem jsme byli s kolegy velmi spokojeni. Na začátku kurzu jsme probírali základy nastavení a ovládání fotoaparátu, později přešel přímo k reportážní fotografii. Na příkladech ze své vlastní praxe vysvětloval důležitost objektivity reportáže, zdůrazňoval nutnost zaznamenat klíčové momenty události, ale i prostředí, detaily, gesta, výrazy, emoce, tak aby vznikla poutavá a komplexní série. Zaměřil se také na pravidla správné kompozice a snažil se upozornit na časté začátečnické chyby a jakým způsobem se jich vyvarovat. V neposlední řadě nám také ukázal možnosti osvětlení a techniky práce při portrétní fotografii. Během našich čtyř dopoledních sezení jsme také společně konzultovali doma vypracované zadání, čímž jsme získali důležitou zpětnou vazbu a konkrétní rady a doporučení. Stejně jako mí kolegové jsem především ocenila Liborovu profesionalitu, a jeho opravdu bohaté zkušenosti z praxe, o které se s námi velmi ochotně podělil. V budoucnu bychom měli zájem o pokračování kurzu.

MARTIN BIBEN

Myslím, že Libor je výborný fotograf. Většinou by to člověk měl poznat z fotografových snímků, že mu přijdou zajímavé, ale taky, protože mám nějaké zkušenosti, jelikož jsem chvíli vedl redakci a měl jsem nějaké podřízené fotografy, podle mě to, co určuje dobrého fotografa je to, jak je ochoten si lehnout na zem při focení. A Libor patří mezi fotografy, kteří jsou ochotni si lehnout do jakéhokoli příkopu, do bahna, vylézt do jakékoli výšky a cokoli fyzicky podstoupit, pro to, aby ten dobrý záběr pořídili. Rozhodně to není salónní typ, který jen tak chodí v obleku a sem tam udělá dobrou fotku. S Liborem jsme si velmi sedli, nejenom proto, že má taky rád sauny. Na našich výjezdech na hranici jsme často někde přespávali a vždycky jsme se shodli na tom najít ubytování, kde byla poblíž sauna. Vždycky jsme sedli do sauny, povykládali a dali pivko. Byla to pohoda. Myslím si, že jsme se na to i docela těšili. Je důležité i pro práci, když lidi spolu musí trávit 24-48 hodin, aby si sedli i lidsky a dovedli se bavit o podobných věcech. Teď společně pracujeme na jiném projektu o severních Čechách. Je to opět seriál o problematice regionu, který je na tom u nás nejhůř a pořád se vzdaluje od průměru České republiky. Reportážně tak mapujeme špatné školství, vyloučené lokality, rasismus, exekuce, chudobu a po-

dobně. Jelikož je to blíž, než na československou hranici většinou se tam otočíme za den, každopádně stále pokračujeme v ověřené spolupráci.

MILAN BUREŠ

Abych se přiznal, byl jsem lehce překvapený, že o Liborovi vzniká bakalářská práce. Ale asi je to v pořádku, protože se nemusí psát jen o fotografických legendách. S Liborem se známe už dlouho. Je zajímavé, že můj táta ho ale znal mnohem dřív než já. Nějakou dobu byli oba členy Fotoklubu Příbor. Protože jsme se přestěhovali do Frenštátu, tak jsem o Liborovi věděl, nejen proto, že tam měl svůj ateliér. Lépe jsem se s ním ale seznámil až ve škole, na ITF. Chodil jsem do ročníku s jeho bývalou ženou, Aničkou Gutovou. Když spolu žili v Praze, dokonce jsem bydlel v domě hned vedle.

Nápad vytvořit uskupení Sonda byl docela legrační. Ale vlastně se mi v té době ta představa taky líbila. Přišlo mi to super. Ale když se tak zamyslím, tak kromě toho, že jsme vytvořili nějaké webové stránky, kde jsme prezentovali svoje fotky, to celé moc velký smysl nemělo. Měli jsme tenkrát všichni podobný pohled na dokumentární fotku, ale bohužel mezi náma nebyl nikdo, kdo by to táhnul skrz nějaké projekty nebo granty. Všichni jsme asi měli dost své práce a prostě už na nic moc jiného nezbýval čas. I přesto, že nevznikl žádný společný projekt, jsme se ale scházeli a proběhly i nějaké výlety do hor.

Obdivuju Liborovu pracovitost a nasazeni. Je to je jeden z nejaktivnějších lidí, jaké v okolí mám. Je vidět, že ho fotka hrozně baví a naplňuje. Má spoustu nápadů. Na začátku jeho projektu Trampové, jsme měli tendenci vytvořit spolu nějaký film, nebo krátké dokumentární video. Vznikl nějaký materiál, ale nakonec jsme to nedokončili. Výsledná knížka Trampové je ale skvělá. Je vidět, že na ní pracoval opravdu dlouho. Je to něco, co ho baví, být v přírodě, putovat a objevovat. Každopádně, myslím, že ho obecně hodně ovlivňuje jeho pracovní background. Do portrétů v souboru se to jasně propisuje a přijde mi hodně zajímavé, že v tak odlišném prostředí jako je les, použil stejná světla, jakými fotí businessmany. Někdy je ale možná trošku na škodu, že ho jeho profese tolik ovlivňuje. Mám namysli jeho poslední volný soubor o československé hranici, který je možná až moc reportážní. Ale tak to prostě Libor vidí.

KAREL FIALA

Libora jsem neviděl už víc než patnáct let. Naposledy si vzpomínám, že jsme se potkali na nějaké jeho vernisáži ve Frenštátě pod Radhoštěm. Poznali jsme se na konzervatoři v Ostravě, kde jsme spolu seděli v lavici. Protože jsme tenkrát měli stejnou cestu, bydlel jsem tehdy ve Štramberku, tak jsme jezdili jedním autem a mohli jsme tak spolu řešit školní úkoly a klauzury. Z jeho tehdejších projektů mně hodně upoutal soubor aktů, které mám dodnes před očima a které odevzdával i jako jedno z cvičení ve škole. Jednalo se o černobílé fotografie aktů jeho dívky na tmavém pozadí, jejíž různé části těla byly zakryty nějakými sádrovými plastikami. Ten soubor byl opravdu výborný. Taky si vybavuji jeho fotografie z Nového Zélandu prezentované ve škole, které mně velmi zaujaly. Vzpomínám, že během té expedice zemřel jeden z jeho blízkých kamarádů. Ke konci absolutoria začal přemýšlet, že by šel studovat fotku dál do Opavy na Institut tvůrčí fotografie. A taky koketoval s tím, že by chtěl jednou fotit pro noviny. To se mu splnilo.

LUKÁŠ FOJTÍK

Libor je můj o rok mladší bratranec. Když mi bylo dvanáct, s rodiči jsme se přestěhovali do Frenštátu a nebylo to jednoduché, nové město, nová škola. Libor mně tenkrát vzal mezi svoje kamarády a tím mi hodně pomohl. A taky jsme toho spolu hodně zažili. Spolu s Liborem jsme měli pronajatou část vily na okraji Frenštátu, kterou vlastnily Lesy ČR. Byl to asi sto let starý dům s kachlovýma kamnama a každé léto se část pokojů naplnila kaštany, žaludy a jinými plody pro lesní zvěř. Já jsem tam měl v patře s kapelou zkušebnu a Libor dole ateliér. Docela dobře jsme se doplňovali. Libor fotil i některé z našich projektů a vlastně se i někdy zapojil na koncertech, jako rotopedista, pískač, hekač a hráč na kazu a pánvičku. Taky jsme tam dělali jeden společný projekt, kdy jsem já vytvářel na lidské těla sádrové plastiky a ty pak Libor fotil. Výsledek jsme se pak rozhodli vystavit během akce Kitchen Underground Week, která se konala v bývalé kuchyni restaurace Lubina ve Frenštátě proměněné na týdenní galerii. Kromě výstavy se tam během celého týdne konaly i koncerty, přednášky a třeba i divadlo.

Co se týká Liborových cest, většinou si vybíral destinace, kam moc běžní lidi nejezdili, a protože vždycky dovezl spoustu fotek, napadlo ho, že by nebylo špatné začít dělat cestovatelské přednášky s promítáním pro veřejnost. Spolu jsme pak kom-

binovali jeho fotky s hudbou, ať už mojí autorskou nebo nějakým mixem, včetně různých autentických zvuků ulice a podobně. Tyhle cestovatelské slide-show pak Libor prezentoval na festivalech a hudebních akcích v moravskoslezském kraji, nebo během svých vernisáží fotek z cest.

Laciní fórové byli asi hodně inspirovaní divadlem Sklep. Jezdili jsme tenkrát na jejich Besídky, byla to nejzlatější doba, kdy se tam promenádovala celá skvadra včetně Načevy. Hodně jsme si to užívali, byla to fakt velká sranda. Pak jsme se prostě taky převlíkli za blázny a šli jsme atakovat veřejný prostor. Třeba vidět Davida Vávru v plavkách s ploutvema jak proplave podiem a za ním plave o sedmdesát centimetrů menší Fero Burda. Takže hned při první příležitosti jsme vzali běžky, navlíkli se do lyžařských kombinéz a v létě jsme začali jezdit po Frenštátě. Název Laciní fórové měl spojitost s takovýma těma krabičkama s překvapením. Když se krabička otevřela, vyskočil na vás čertík na pružině. Byl to takový laciný fór.

Liborovy fotky mně baví a jsem rád, že máme tu dobu díky němu nějakým způsobem zakonzervovanou. I díky němu jsem se na fotky začal dívat trochu jiným způsobem. Když dělal Libor knížku Trampové, tak jsem mu vyráběl dřevěné obaly pro limitovanou edici. Taky když přijede do Frenštátu a jdeme společně na pivo, vidím spoustu jeho fotek i z práce a vždycky chce vědět, co si o tom myslím. Já mu taky pouštím svoje věci, co dělám. Často jsem mu hrál i jako dj na jeho vernisážích.

Jediná negativní věc na Liborovi, kromě toho, že moc utahuje uzávěry na pet lahvích a kohoutky je, že se odstěhoval do Prahy. To přehnal. Když je někdo svým způsobem dobrý a zmizí z malého města, je to nepříjemné. Naštěstí nezmizel do Austrálie a snaží se často vracet.

Libor je takový rozumný člověk, který se i díky cestování naučil tak nějak všechny věci správným způsobem vybalancovat. Nechápu to, ale mám pocit, že mu věci pořád vycházejí. Umí být ve správný čas na správném místě a potkává ty správné lidi

ANNA GUTOVÁ

Součástí Sondy jsem se stala asi proto, že kluci potřebovali udělat web. Ale samozřejmě jsem se se všema dobře znala, byli jsme kamarádi. Měli jsme plány dělat společné výstavy, nakonec bohužel žádné neproběhly. Hlavně jsme chtěli udělat

takovou společnou platformu, web, už jenom proto, že větší skupina se vždycky lépe prosadí než jednotlivec. V rámci Sondy jsme někdy konzultovali svoje práce a nápady. Bylo to fajn. Někdy jsme si i navzájem asistovali, třeba na začátku Liborova projektu Trampové jsem mu pomáhala svítit při focení v několika osadách. Myslím si, že Libor je opravdu dobrý reportážní fotograf, je hodně pohotový. Je taky hodně cílevědomý a jde si za svým. Aby mohl studovat fotku na ITF, musel si dodělávat maturitu, protože jeho rodiče ho ve studiu moc nepodporovali. Asi není tolik lidí, kteří by v dospělosti, když už si vydělávají, takovou věc udělali.

MILAN JAROŠ

Libor je skvělý člověk a velký nadšenec. Známe se už dlouho, přesně si nepamatuju odkdy, určitě víc než patnáct let. Je to prostě dobrý kámoš. Moc rád s ním jezdím na čundry, protože zná všechny trasy, přírodu a je s ním legrace. Obdivuju na něm, že svoje projekty dotahuje do finiše v podobě knížek, které jsou obě moc hezké, Trampové i Kolmer. V době, kdy vznikala Sonda, 2012, mně Libor společně s Honzou Langrem oslovil, jako člověka, který dělá dlouhodobě volné dokumentární věci. Byla to snaha dát dohromady lidi, kteří chtěli dělat volné dokumentární projekty pod hlavičkou agentury, která bude hledat granty a prostor pro jejich realizaci. Mám ale pocit, že dneska už moc nefunguje, protože v současnosti každý z nás pracuje jen sám za sebe.

DAVID KALMUS

Pár slov o mém kamarádovi Liboru Fojtíkovi. Energická charizmatická vůdčí osobnost, přinášející pozitivní atmosféru do každé společnosti za všech okolností. Organizátor mnoha sportovních a společenských akcí. Výrazný v mnoha činnostech, které provozuje, ať už jsou pro něj zábavou, různé sportovní aktivity a fotografování, nebo prací. Nejlépe když se zábava a legrace spojuje s prací v jeden celek.

Fotografie – Je zajímavé pozorovat jeho progresivně se vyvíjející přístup k fotografování, které postupně rozvíjí od zhruba čtrnácti let při mnohých cestách jak do našich či zahraničních destinací, hlavně do hor. Nejdůležitějším mezníkem bylo dostat občanský průkaz, aby se mohl rozlétnout do světa. Od prvních výprav v maskáčích do jeho rodných Beskyd, takzvanými beraními výstupy na všemožné vrcholy mimo vyznačené cesty, českých a slovenských hory, tak i začátky horole-

zectví ve Štramberku a Vysokých Tatrách. Cestovatelské výpravy na Nový Zéland, do Vietnamu, Himalájí a mnohé další byly jen logickým pokračováním jeho cestovatelského, a přitom tvůrčího fotografického snažení. Tam všude vytvářel dokumentární fotografie s pomocí některého ze svých fotoaparátů, ať už na malý nebo střední formát. Z každé výpravy pečlivě vybíral nejlepší snímky, ve fotokomoře vyvolával výstavní zvětšeniny, a vždy uspořádal zajímavou výstavu s přednášku a diaprojekcí.

Kitchen Udergrounde Week – Libor spolu s se svými bratranci, muzikanty Lukášem a Filipem Fojtíkovými, pořádali několik po sobě jdoucích let frenštátský multikulturní festival Kitchen Ubderground week, kde Libor vystavoval své fotografické prvotiny (například netradičně ztvárněné akty), dělal projekce fotografií a dále se zde odehrávaly vystoupení alternativních kapel, dýdžejů a různé projekce alternativní filmové tvorby.

Záliby (kromě focení) – Skialpy, kajak, horolezectví, windsurfing, horské kolo, běh, přechody hor zimní i letní.

Výpravy – Julské alpy, Bulharské hory (nedorazil, okraden v Bukurešti), Nový Zéland (zapomněl foťák v autostopu – po několika dnech fotoaparát nalezen ve ztrátách a nálezech na policii), Nevadská poušť (5 měsíců, festival Burning Man), do Indie po zemi, Turecko stopem (okraden přijel jen s foťákem na krku), Mongolsko Transsibiřskou magistrálou (okradli mě), ruské pohoří Sajany, Vietnam od severu k jihu na kole, k Uralu na starém motocyklu JAWA a další, Japonsko na kole

Ruda Jarnot byl vynikající krajinářský a sportovní Fotograf, horolezec z Příbora, který přispěl k Liborovým základům černobílé reportážní a krajinářské fotografie jak radami z fotokomory, tak při cestách po horách nebo při konzultacích raných Liborových fotografií. Libor byl jednu dobu také členem příborského Fotoklubu, který Rudolf Jarnot dlouho vedl. Tam nepobyl dlouho, neboť jej velice záhy jeho píle a schopnosti přenesly přes práh amatérské fotografie spolu se studiem na Lidové škole umění v Ostravě a dále Tvůrčí fotografie na Slezské univerzitě v Opavě do světa větších ucelených fotografických projektů. Po ukončení studia se záhy dostal k profesionální fotografické práci především jako reportážní fotograf. Dále následovaly dokumentární fotografické knihy Trampové, a oceněná fotografická kniha Slib.

Laciní fórové – performance, nadsázka, legrace, umělecké ztvárnění všedních každodenních okamžiků, které prožíval Libor se svými nejlepšími kamarády každou volnou chvíli. Jednotlivé okamžiky s patřičnou vážností a noblesou vždy pečlivě zasadil do kontextu dějově velmi propracovaného a uceleného projektu.

Pořádání fotografických kurzů – Večerní škola fotografie, 3 roky, ve Frenštátě pod Radhoštěm, Frýdku-Místku, Novém Jičíně a Ostravě.

JIŘÍ KUDĚLKA

Libor Fojtík byl student na naší konzervatoři. Ve chvíli, kdy jsem viděl jeho fotografie, věděl jsem, že se umí koukat, že se fotografem už narodil. Bylo jen potřeba to v něm probudit, vhodnými úkoly a konzultacemi. To, co mi dodnes utkvělo bylo, že už tenkrát tíhnul k reportáži a sociálnímu dokumentu. V té době pracoval zejména na školních úkolech a zadáních, protože byly strukturované a různorodé, takže vyžadovaly dosti specifickou přípravu. Často se mnou své práce konzultoval. Vzpomínám si na jeho soubor z domova pro postižené děti poblíž Frenštátu pod Radhoštěm, který mně velmi překvapil. Neznám mnoho mladých, kteří by s takovým zájmem chodili fotografovat do takového prostředí. Vím, že se jednalo o dlouhodobý projekt. Při pohledu na fotografie jsem měl pocit, že to místo důvěrně znám. Několik let poté, co úspěšně ukončil studium konzervatoře jsem navštívil jeho výstavu v Ostravě. Jednalo se o fotografie, myslím z Vietnamu, na pomezí dokumentu a inscenované fotografie, na středním formátu. Byla to už trochu jiná fotografie, než jsem od Libora znal. Ale to je přirozený vývoj.

JAN LANGER

Na škole, kde jsem se s Liborem seznámil jsme měli takové zdravé jádro, s Petrem Nagym, Milanem Blatným, Gabrielem Fragnerem a Matějem Třešňákem, a trávili jsme spolu na konzultacích na Bečvě asi nejvíc času.

Když jsem zpracovával podklady pro svoji diplomovou práci o nových formách fotožurnalismu, narazil jsem na velkou spoustu nezávislých tvůrčích kolektivů, které dělaly vlastní projekty a sháněly na ně peníze. To mně zaujalo a věděl jsem, že Libor je přesně ten člověk, který by do toho šel taky. A tak z našeho společného popudu vznikla Sonda. Nakonec byl Libor tím, kdo se do toho pustil po hlavě. V té

době jsme měli takový pocit, že když nás bude víc, tak toho víc uděláme a budeme se navzájem motivovat. Bohužel mým odchodem z Prahy naše kontakty zřídly a postupně to celé usnulo. V podstatě celé uskupení zůstalo bohužel jen v teoretické rovině. Je pravda, že pravidelně každý rok pořádáme nějaký společný vandr. Vzpomínám na jeden fotovandr, kdy jsme s celou Sondou dělali přechod Fatry.

S Liborem jsme taky v počátcích jeho velkého projektu Trampové spolu diskutovali teoretický rámec toho projektu. Řešili jsme na co se zaměřit obsahově nebo kde na projekt sehnat nějakou podporu. Dokonce jsem na začátku byl s Liborem i na pár foceních. Ale on pak poctivě pokračoval dál a já už jsem byl jinde. Libor je prostě zapálený a má veliký entusiasmus pro fotku.

DAVID MORAVEC

Na Libora si občas vzpomenu, když vidím jeho fotky na Aktuálně.cz nebo nějakou jeho fotografickou aktivitu na Facebooku. Je to fajn chlap a mnohokrát mi pomohl nebo poradil. Byli jsme spolužáci na Lidové konzervatoři v Ostravě. Nesmazatelně se mi vryl do paměti svým nadáním, které jsem mu tak trochu záviděl (v dobrém). Například jeho kniha o českém trampingu mě hodně zaujala. Sám jsem aktivní tramp a vodák. Libor byl na škole velmi talentovaný a silně převyšoval všechny z ročníku. Tehdy se nás přihlásilo snad 100 lidí. Náš učitel byl podivín a dnes bych některé jeho metody zpochybnil. Každopádně po prvním dni odpadla asi polovina studentů a každé další setkání nás stále ubývalo. Jako první úkol jsme měli udělat škálu proužků od bílé, přes šedou až k černé, následovalo vyvolání v tanku a zvětšování fotografií samotných. Někteří nechtěli pochopit, že chemikálie musí mít určitou teplotu, a že si prostě musí pořídit misky a výsledné fotografie nechat ustálit. Pamatuji si, že některé dívky měly velmi zajímavé fotky, úžasné nápady, ale nepoužily ustalovač. Přišly s igelitkou, fotky mokré a než k nim přišel učitel, fotky zčernaly. S Liborem jsme se tomu vždy podivovali. Později jsme měli fotit konkrétní úkoly, a hlavně pověstnou kádinku. Všichni jsme s tím zápasili, a nakonec nás zůstalo méně než deset. Úkoly byly většinou strašně vydřené, ale Libor z mého pohledu procházel hladce. Nosil krásné snímky, které jsem velmi obdivoval. Já jsem striktně dodržoval zadání, ale Libor vždy přinesl něco navíc. Některé jeho fotky mám i po těch letech stále před očima. Například sádrové plastiky na hlavě jeho dívky nebo fotografie z festivalu Burning Man v Nevadské poušti. Podle mého názoru nás učitel z konzervatoře naučil bezvadně základní procesy vyvolávání fo-

tografií, vysvětlil perfektně vznik fotografie, časy, clony, ale pomalu v nás zabíjel tvůrčího ducha. Libor byl natolik nadaný, že si vzal z kurzu jen to podstatné a svůj jedinečný talent tak jen doplnil.

BORIS NÉMETH

Libora poznám z Mesiaca fotografie v Bratislave, keď ako veľa studentov z Institutu tvůrčí fotografie v Opave každý rok navštevoval toto podujatie. Tam som sa aj dostal k jeho nádhernej knihe Trampové, ktorá nie je iba zbierkou fotiek reportážneho typu, ale hovorí o ľudoch, ktorý majú na sebe maskáče, kovbojské a indiánske doplnky a zároveň nevyzerajú detinsky. Neukazuje v nej iba Trampov, hovorí aj o fenóméne tejto subkultúry, ktorá má počiatky v našej česko-slovenskej histórii. A to ma na jeho fotografii asi baví najviac – to prepojenie súčasnosti s minulosťou, históriou a kultúrou jedného národa. Asi pred dvoma rokmi ma Libor oslovil s nápadom, že by sme mohli spolu spracovať projekt, ktorý nazval Hranice. V sérii dokumentárnych, reportážnych a portrétnych fotografií Libor zachytával niekoľko rokov život ľudí, bývajúcich pozdĺž bývalej československej hranic, ktorá zanikla pred tridsiatimi rokmi. Fotoprojekt sme mali začať spoločně stretnutím čechov a slovákov na Veľkej Javorine, kde sa však strhla taká búrka, že sme sa utekajúc schovať sa před bleskmi nestretli. A tak sa spoločný fotoprojekt neuskutočnil, čo mi je dodnes lúto. Možno nabudúce, těším sa Libor!

DANIEL POLÁČEK

S Liborem jsme se nějakou dobu potkávali na ITF, on byl ve vyšším ročníku. Podle mého názoru je neskutečně univerzální fotograf, který má velký cit pro scénu, dokáže výborně komponovat a zároveň i přečíst děj a třeba i jemně ironizovat. Umí se vcítit do lidí, a proto má vynikající portréty. Používá celou škálu fotografických prostředků jak tvůrčích, tak i informačně zpravodajských. V současné době pracuji jako fotoeditor pro on-line server aktuálně.cz, a s Liborem, coby kolegou ze stejného vydavatelství, nárazově spolupracuji, když mně zaujme nějaká jeho práce, nebo v případě, že mně Libor sám osloví a nabídne nějakou svou obrazovou reportáž. Jedná se o fotogalerie, které vychází on-line na našem webu jako soubor fotografií s popisky. Čtenář vidí fotku za fotkou v určité obrazové skladbě, tak aby fotografie mezi sebou interagovaly a mohly vyprávět příběh. Texty zároveň obohacují fotogalerii o další přidané informace.

TOMÁŠ POSPĚCH

Já jsem se s Liborem Fojtíkem poprvé setkal v Hranicích, v tehdy čerstvě postavené fabrice LG Philips Displays, kde jsem si fotografoval svůj soubor Look at the future. Tenkrát si firma do svého areálu nechtěla pouštět cizí fotografy, a přestože jsem nebyl reklamní fotograf, tak ode mne očekávali, že budu fotografovat potřebné propagační snímky. Když jsem jednou někde pod střechou fotografoval nějaké elektro příslušenství, uviděl jsem dva muže, kteří tam zrovna dělali nějaké výškové práce. Jeden z těch horolezců ke mně přiručkoval, a jak tam tak visel, začal vyzvídat co to fotím, proč to fotím, jakým foťákem a tak dále. Nakonec jsem se dozvěděl, že rád fotí, a že by chtěl někde fotografii studovat. Proto jsem mu dal kontakt na Institut tvůrčí fotografie a po nějaké době jsem ho potkal na přijímacích zkouškách.

Libor je mi blízký, protože pochází ze stejného regionu jako já, že je přibližně stejně starý a také proto, že se kamarádil s Petrem Nagym, kterého jsem i já velmi dobře znal nejen z mých dřívějších kurzů pro Pražský dům fotografie. Občas jsme spolu jeli někam na kolech nebo jsme se vídávali na různých workshopech, které jsem organizoval, jako byl například dlouhodobý projekt Opava na prahu tisíciletí nebo Mikroregion Hranicko. Vždycky mně zajímalo, jak pracuje, takže bylo přirozené, že s ním konzultuji jeho práce. Po škole, když měl zájem vrátit se ke svojí fotografické tvorbě, tak jsme se spolu dohodli, že s ním budu konzultovat jeho soubor Trampové, a v případě, že bude dobrý, tak mu ho vydám. Jako u mnoha nadaných studentů, které je radost ve škole potkávat, když začnou zpracovávat nějaké nové téma a dělají to dobře, tak mi je líto, že by jejich práce měla skončit v šuplíku. Když studenti udělají 10-20 fotografií pro účely školy, částečně do tématu proniknou, ale pak ho opustí, snažím se jim pomoct, aby se ten projekt opravdu do hloubky propracoval, profotil a vznikl z něj nějaký adekvátní výstup. Proto takovým studentům často pomáhám nejen s knížkami, ale i s výstavami například v Galerii Fiducia, ve Fotograficu v Praze a na dalších místech. Cíleně si vybírám témata, která inklinují s mými hodnotami a mým životem. Například knihu Nová Sedlica od Pavla Vavrouška jsem si vybral, protože jsem sám dlouho fotografoval vesnici, zároveň jsem za mlada často na východ Slovenska jezdil na vandry, a dokonce jsem se pokoušel fotografovat místní Rusíny, a také proto, že podle mého názoru u nás v sedmdesátých letech nikdo nenafotil vesnici tak dobře jako on, a tím inspiroval další fotografy. U Trampů to bylo podobně, v mládí jsem jezdil rád s kamarády na vandry, a i když jsme se tak trošku těm pravověrným trampům vysmívali a neměl

li je moc v lásce, to prostředí mně velmi zajímalo. Na začátku Liborova projektu došlo k takové nešťastné události, která se ale naštěstí nakonec docela elegantně vyřešila. Týden potom, co mně oslovil Libor, abych mu při jeho projektu pomáhal, proběhla konzultace na Bečvě a přišel za mnou s naprosto stejným tématem i Olda Malachta. Zpočátku jsem vedl práce oběma, ale později jsem usoudil, že bude ku prospěchu věci, abych se rozhodl jen pro jednoho. Protože byl Libor první, i když jen o týden, požádal jsem Oldu, aby si našel jiného vydavatele. Nakonec obě knihy vyšly také téměř ve stejnou dobu.

Liborův přístup ke studiu mně byl blízký. Pečlivě dělal úkoly, u kterých cítil, že pro něj mají smysl, že ho můžou posunout, a odbýval úkoly, které byly jen formální nebo příliš vzdálené jeho světu, tak aby si hlavně uchránil prostor na vlastní tvorbu, protože to je to nejdůležitější.

Jeho tvorba se logicky měnila v závislosti na prostředí, ve kterém se pohyboval. V prostředí Fotoklubu Příbor samozřejmě podléhal kouzlu černobílé fotografie hor a krajiny. Pak nastoupil na Institut tvůrčí fotografie, kde byl stylotvorný tradiční sociální dokument. Následně, když člověk opustí školu, začne si hledat svou vlastní cestu. Zároveň ho pak formovala i jeho profese fotoreportéra pro velké deníky a agentury. Tam začal zapojovat barvu, blesk a strategie mezi portrétem a dokumentární momentkou. Na Liborovi se mi líbí to, že přes všechny vlivy, podněty a různá pestrá prostředí, ve kterých se pohybuje, vždy dovede svou práci nějak napojit na to, co je mu blízké. I jeho současný soubor o ohledávání československé hranice velice úzce navazuje na jeho práci v novinách.

LUDĚK ŠEBEK

Libora znám z Beskyd. Sloužím u horské služby s některými jeho kamarády. Dříve jsme spolu lezli na skalách a taky jsme ve stejném skialpinistickém oddílu. Fotografie, které od Libora znám, mám moc rád. Pamatuju se na jeho fotografický soubor z Vietnamu, ten se mi hodně líbil. Přiznám se, že jeho poslední práce moc neznám, protože teď nějak obecně nestíhám nic moc sledovat. Libor mi vždycky přišel jako člověk velmi otevřený, nesmírně šikovný a talentovaný. Myslím, že je silná osobnost, ale vlastně takový neinvazivní, nenásilný, nikdy nikoho nikam netlačil, což je mi sympatické.

JINDŘICH ŠTREIT

Libora není možné nemít rád. Taková je jeho povaha a takové jsou i jeho foténky. Když studoval ITF, tak i v záplavě fotografií, ty jeho byly vždy čitelné svým obsahem i formou. Hledal takové situace, které měly v druhém plánu vždy nějaký humor, nadsázku. Nebyl to však laciný humor, ale vyjímal se jemným vtipem, který si musel divák objevit.

Jeho hlavním tématem byl cyklus fotografií o životě trampů. Sledoval jejich život, jejich hry a záliby, jejich vztah k přírodě. Když vyšly tyto fotografie v knižní podobě, byl náklad hned rozebrán. V českých zemích to byl odvěký fenomén.

Libor se stal profesionálním fotografem v různých denících. I v této oblasti si však dokázal udržet originální přístup ke skutečnosti. Věnoval se folkloru, sportu, společenským událostem.

Zajímaly ho absurdní situace života. Humor z jeho fotografií nevymizel ani v této oblasti.

Na druhé straně se však dovedl zamyslet i nad vážným tématem, jako byly koncentrační tábory, kdy se zajímal o osud Felixe Kolmera, který prošel jak Terezínem, tak i Osvětimí.

Libor je z Frenštátu, a i tam se snaží organizovat kulturní akce se zaměřením na fotografii.

Nyní připravuje festival s názvem Kontakt.

Je to chlapec, který nezarmoutí.

MATĚJ TŘEŠŇÁK

Libor tak jak ho znám já, a zažili jsme toho spolu opravdu hodně ve škole i mimo ni, je energický démon. Pořád na koni, pořád jede, pořád vymýšlí a pořád je v akci. Ve škole jsme měli takové zdravé jádro s pár spolužáky. Vždycky jsme spolu spali na pokoji, pořádali mejdany, pak jsme taky dělali nějaká společná focení, různě

jsme si pomáhali v práci nebo si práci navzájem dohazovali a vymýšleli věci spolu. Taky jsme z recese založili s Gabrielem Fragnerem a dalšími skupinu nuLA, která si kladla za cíl proniknutí abstraktního umění do běžného života. Liborova volná tvorba mi přišla vždycky fantastická, protože se snaží dostat do svých fotek nějakou legraci, zábavu. Podle toho dělal i ty svoje úplně nejvolnější věci, kdy se ve škole pořád fotil nahatý a nám to přišlo hrozně vtipné. Asi bych neřekl, že je to univerzální fotograf, že by exceloval ve studiové fotografii, ale je výjimečný právě v reportážní dokumentární tvorbě. Hlavně si dokáže udělat velmi dobrou selekci fotek, což je nejdůležitější. Když jsem pracoval jako vedoucí fotokurzů pro IDIF, chtěl jsem tam spolupracovat s lidma, které jsem dobře znal, které jsem měl rád a kteří byli dobří v tom, co dělají. A proto jsem oslovil pár lidí z ITF, včetně Libora. Věděl jsem, že Libor má přehled, zná velmi dobře fotografické řemeslo, a hlavně rozumí i technice. Libor jako lektor vnesl do kurzů svoje zkušenosti a znalosti o historii fotografie a různých fotografických technikách a přístupech. Myslím, že jeho studenti s ním byli vždycky spokojeni.

VÁCLAV VAŠKŮ

Libor přišel do HN jako první z určité nové vlny fotografů, z nichž někteří studovali na ITF. Když nastoupil do redakce, byli tu ještě tři další kmenoví fotografové a celá řada externistů. Dá se říct, že všem ihned nasadil latku hodně vysoko. Portréty do novin se v té době ještě dělaly po staru tak, že fotograf nedostal vlastní čas na focení, ale fotil přímo během rozhovoru redaktora s respondentem. Ten většinou seděl u stolu v nějaké ošklivé kanceláři, za sebou jako pozadí bílou zeď a před sebou na stole hrnek s kafem, tužky a spoustu papírů. To není moc fotogenické prostředí a podle toho to také vypadalo. Udělat v takové situaci dobrý portrét bylo opravdové umění. A ostatní fotografové se o to ani moc nesnažili. S příchodem Libora tohle období jakoby skončilo. Libor začal nosit fotky, které se tomuhle průměru vymykaly, dá se říct, že byly o řád lepší. Portréty do novin se začaly svítit. Později, když do redakce HN přišli další fotografové, jako například Jan Schejbal, Matej Slávik, Lukáš Bíba a Honza Mudra, tak se už úroveň vyrovnala. Kluci si pak spíše konkurovali. Vznikla zdravá soutěž, kdo přinese lepší fotky.

S Liborem se v redakci většinou moc nepotkáváme. Na nějaké delší povídání je prostor jen jednou za čas, když se potkáme v hospodě na takzvaném fotopivu, abychom spolu probrali nejnovější události a trendy (v poslední době je velké

téma třeba umělá inteligence). Řekl bych, že Libor je společenský a ve vztahu k ostatním poctivý. Ale to se nakonec snažíme ve foto týmu být všichni. Jinak by se nám spolupráce rozsypala. Myslím, že Libor se snaží držet si redakci trochu dál od těla, aby mu ještě zbyla energie na jeho vlastní tvorbu. To je pochopitelné. Spousta nadaných a pracovitých fotografů v českých médiích vyhořela jen proto, že dali veškerou svou energii do služeb redakce. Na vlastní tvorbu jim pak už nezbyl čas ani chuť. Na to si musíme dávat pozor všichni. Myslím, že Libor není ani typický fotoreportér, ale ani typický portrétista. Mnohem víc ho baví dělat něco jako fotografické eseje. Úplně nejvíc mu sedí, když v tom je i kapka humoru nebo absurdity. Když dělá portréty (a portréty fotíme opravdu hodně), snaží se vnést do toho alespoň trochu ze svého rukopisu. To často spočívá ve specifické barevné tonalitě. Rád používá studené tóny s mírným nádechem do zelena. Ze začátku jsem si myslel, že má špatně seřízenou obrazovku nebo posunuté barevné vidění. Ale myslím, že to takhle má prostě rád, takhle ho to baví (mimochodem určitý vlastní rukopis ve formě specifického barevného posunu do olivově zelené tu už před lety začala používat fotografická dvojice Štěpánka Steinová a Salim Issa). Často se také snaží, aby jeho portrét měl nějaký přesah. Jinými slovy, aby zachytil nejen fotografovaného člověka, ale také jeho svět. Vzpomínám například, když fotografoval Geraldine Chaplinovou, jak ji nasvítil napřímo tak, aby na zeď za sebou vrhala stín. Ten stín pak modifikoval do tvaru postavy s hůlkou a buřinkou.

Člověk má dělat to, co má rád. Ve fotografii platí, že nejlépe člověk fotí to, co zná, ten mikrosvět, tu bublinu, ve které žije nebo třeba žil. Tak třeba Libor se celý život pohyboval ve světě trampů. Není náhoda, že jedna z jeho nejkrásnějších fotografických esejí jsou právě trampové. Kdybych měl přidat i kritický tón, abych jeho práci pořád jen nechválil, občas mi u některých jeho fotografií vadí použití ohniska objektivu. Libor rád používá širokoúhlý zoom a sem tam jsou jeho fotografie o trochu širokoúhlejší, než je mi milé. Možná je to i tím, že já sám jsem kdysi používal (tak jako všichni novinoví fotoreportéři) zoom 16-35 mm. Spoustu snímků jsem tímhle objektivem tehdy zkazil jen proto, že jsem zazoomoval moc širokoúhle. Dodnes se s touhle chybou setkávám u fotografů z oblastních médií, ale dokonce i u některých profesionálů z ČTK. Když se podívám na některé své staré negativy, je mi do pláče, kolik dobrých fotek jsem tímhle pitomým objektivem zkazil. No, asi proto jsem na to tak citlivej…

MARTIN WÁGNER

Poprvé jsem poznal Libora, když jsme spolu měli mít přednášku s promítáním fotografií v Košicích na fotografickém festivalu Jiné Cesty. V té době jsem neměl ani auto, ani řidičák, a proto jsem přivítal Liborovu nabídku spolujízdy z Prahy na východ Slovenska. Během cesty jsme se lépe poznali a zjistili, že máme spoustu společných věcí. Nejvíc mně tenkrát potěšilo, když jsem si k němu v Praze přisedl do auta a on měl puštěný Český rozhlas Vltava, což jsem zas tak často u lidí v autě nepotkával. Co na Liborovi obdivuju, je takový určitý pozitivní přístup a pozitivní myšlení. Když zavřu oči, tak vidím usměvavého Libora. Taky si pamatuju na takový jeden moment ze školy, kdy mi Vláďa Birgus říká: „No vidíš, podívej se tady na Libora Fojtíka, podívej se na ty jeho fotky. To on fotí v Praze a v Čechách a nemusí nikam jezdit. Ty vždycky, abys udělal nějaké hezké fotky, tak musíš jezdit hrozně daleko a je to náročné. Vezmi si příklad tady z Libora."

Liborovy fotky se mi opravdu líbí, protože v sobě mají humor a hlubší myšlenku.

СИГАРЕТЫ
ПАМИР

Seznam výstav

Samostatné

1999 Nový Zéland, Galerie MÚ Frenštát p. Radhoštěm
2000 Ukrajina, Galerie Stará pošta, MKS, Nový Jičín
2001 V zajetí smíchu, ve zlosti, v tichu, KDK Kopřivnice
2002 Laciní fórové, Hodolanské divadlo, Olomouc
2003 Vyholení, sklep restaurace Lubina, Frenštát p. Radhoštěm
2004 Vyholení, Galerie U lastury, hotel Rališka, Horní Bečva
2004 Ho chi minhovy děti, suterén galerie Fiducia, Ostrava
2005 Obyčejný život, Galerie v radnici, Příbor
2008 On the Road, Galerie Stará pošta, MKS, Nový Jičín
2009 Plastic Family, Nora club, Kopřivnice
2009 Made in Japan, Farní budově evangelické církve, Rokycany
2009 Portréty herců Švandova divadla, Švandovo divadlo, Praha
2020 Trampové, Kasárna Karlín, Praha
2021 Trampové, Fotofestival Uničov, Uničov
2021 Trampové, Leica Gallery, Praha
2022 Trampové, Galerie Fiducia, Ostrava
2022 Trampové, České centrum, Tokio/Japonsko
2022 Trampové, Galerie Fugensha, Tokio/Japonsko
2022 Trampové, České centrum, Paříž/Francie
2023 Samostatně spolu, Ministerstvo zahraničí, Praha
2023 Samostatně spolu, foyer vydavatelství Economia, Praha

Kolektivní

2005 Nation Communication (Ho chi minhovy děti), galerie spot, Záhřeb/CRO
2006 Pietnastka (Plastic Family), Vašava/Polsko
2006 15 let ITF (Plastic Family), Dům umění, Opava
2006 15 let ITF (Plastic Family), Galerie Gaudeamus, Ostrava
2006 Mezinárodní festival fotografie (Plastic Family), Lodž/Polsko
2006 Mikroregion Hranicko, Hranice
2006 Mikroregion Hranicko, Olomouc
2006 Mikroregion Hranicko, zámek Hustopeče nad Bečvou
2006 Šestka (Plastic Family), Pražský dům fotografie, Praha
2006 ITF-Diplomové a klauzurní práce 2006-2007 (Plastic Family), ČNB, Praha
2007 Mladí čeští fotografové (Plastic Family), Vilnius/Litva
2007 3+3 (Plastic Family), Terst/Itálie
2008 Opava očima studentů (Plastic Family), Dům umění, Opava
2008 Opava očima studentů (Plastic Family), Galerie Opera, Ostrava
2008 S Kafkou do kina, Filmový festival Nad řekou, Písek
2010 Frame 009 (Absurdistán - domov můj), Brno
2010 Frame 009 (Absurdistán - domov můj), Leica Gallery, Praha
2010 Frame 009 (Absurdistán - domov můj), Měsíc fotografie, Bratislava
2010 20 let ITF (Absurdistán - domov můj), Divadlo Reduta, Brno
2010 Nový život, nový dokument (Absurdistán - domov můj), FUF, Varšava/Polsko
2010 Nový život, nový dokument (Absurdistán - domov můj), Oxford/Británie
2010 Absurdistán - domov můj, Festival fotožurnalismu Lumix, Hannover/GER
2010 FotoFest Košice (Absurdistán - domov můj), Košice
2010 Czech Press Photo (Absurdistán - domov můj), Staroměstská radnice, Praha
2011 20 let ITF (Absurdistán - domov můj), Galerie u Rytíře, Liberec
2012 OFF festival, Pisztoryho palác, Bratislava
2012 Já, ty, my (Laciní fórové), Dům umění, Opava
2012 I – autoportréty studentů ITF (Laciní fórové)m Opava
2012 Be(auty) Bi(zarre) (Laciní fórové), Měsíc fotografie – OFF Festival, Bratislava
2012 Kolaboratoria Vol II, Praha
2013 Vnitřní okruh, GHMP, Praha
2014 Czech Press Photo, Praha, Ostrava
2014 Trampové, Photo Annual Awards 2014, Teplice
2023 Kontakt Fest (Samostatně spolu), Frenštát pod Radhoštěm

Seznam literatury

BARONOVÁ, Barbora; ŠTREIT, Jindřich; ČERNOHORSKÝ, Josef. *Lágr Barbora*. Praha: wo-men, 2015.

BĚČÁKOVÁ, Renata. *Fotografie na Lidové konzervatoři v Ostravě*. Opava, 2018. Bakalářská práce. SUO. Filozoficko-přírodovědecká fakulta, ITF.

BIRGUS, Vladimír; MLČOCH, Jan. *Česká fotografie 20. století*. Praha: KANT, 2010.

BIRGUS, Vladimír; SCHEUFLER, Pavel. *Česká fotografie v datech 1839-2019*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2021.

BIRGUS, Vladimír. *OPAVSKÁ ŠKOLA FOTOGRAFIE Dvacet let Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě*. Opava: Slezská univerzita a nakladatelství KANT, 2011.

BIRGUS, Vladimír; KUNEŠ, Aleš. *Já, ty, my*. Opava: Slezská univerzita a nakladatelství KANT, 2012.

BIRGUS, Vladimír; POSPĚCH, Tomáš. *Opava očima studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity*. Opava: Slezská univerzita a nakladatelství KANT, 2008.

BRUY, Antoine. *Scrublands*. Paris: Editions Xavier Barral, 2018.

ERDÉLYI, Ester; JAKUBČÁKOVÁ, Lena; NOVOTNÝ, Vladimír Kiva; GUTOVÁ, Anna. *I – Autoportréty studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě*. Opava: Slezská univerzita, 2012.

FIŠEROVÁ, Lucia; POSPĚCH, Tomáš; RIŠLINKOVÁ, Helena. *Česká a slovenská fotografie osmdesátých a devadesátých let 20. století*. Olomouc: Muzeum umění, 2002.

FOJTÍK, LIBOR. *Rudof Jarnot*. Opava, 2008. Bakalářská práce. SUO. Filozoficko-přírodovědecká fakulta, ITF.

FOJTÍK, Libor. *Trampové*. Praha: PositiF, 2020.

FOJTÍK, Libor; VÁLKOVÁ, Zuzana; ROZOV, Michaela. *F.K. SLIB.* Praha: PositiF, 2021.

GOLDIN, Nan. *The Beautiful Smile*. Gottingen: Steidl, 2007.

HASAL, Petr; SKÝPALA, Vladimír. *Galerie U lastury, 1999-2007*. Horní Bečva: Galerie U lastury, Pekárny Rališka, 2008.

JARCOVJÁKOVÁ, Libuše; BARONOVÁ, Barbora; FIŠEROVÁ, Lucia. *Černé roky*. Praha: wo-men, 2017.

KOLEČEK, Michal. *Obraz, v kterém žijeme*. Ústí na Labem: Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, 2011.

KOLLÁR, Martin. *Slovensko 001 Obrazová správa o stave krajiny*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2001.

LÁB, Filip. *Pavel Dias: Fotografie 1956–2015*. Praha: Karolinum, 2015.

MACEK, Václav; SZABOVÁ, Eva. *20. Mesiac fotografie Bratislava*. Bratislava: FOTOFO, 2010.

MALACHTA, Oldřich. *Vandr*. Stolany: Bflmpsvz Publishing (Stanislav Bříza), 2020.

MALŮŠEK, Marek. *Vývoj studia na Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě (2006-2012)*. Opava, 2022. Disertační práce. SUO. Filozoficko-přírodovědecká fakulta, ITF.

MALÝ, Jan; POLÁČEK, Jiří; LUTTERER, Ivan. *Český člověk*. Praha: Studio JB, 1997.

MAREK MARKOVIČOVÁ, Veronika; PAŠTEKOVÁ, Michaela; KOKLESOVÁ, Bohunka; MOČKOVÁ, Jana. *Døkument¹*. Banská Bystrica: Arttoday, občianske združenie, 2019.

MOUCHA, Josef. *Česká a slovenská fotografie dnes*. Praha: Orbis, 1991.

MRÁZKOVÁ, Daniela. *The Best of Czech Press Photo 20 Years Obrazy dvou desetiletí*. Praha: Czech Press Photo, 2014.

MRÁZKOVÁ, Daniela; REMEŠ, Vladimír. *Cesty československé fotografie*. Praha: Mladá fronta, 1989.

NÉMETH, Boris. *Bratislava - Košice a späť.* Bratislava: Limerick, 2020.

NÉMETH, Boris. *Na Ceste*. Bratislava: Vydavateľstvo O.K.O., 2013.

ONDZIK, Jozef. *Slovensko 002 Obrazová správa o stave krajiny*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2002.

PARR, Martin. *Only Human*. New York: Phaidon Press, 2019.

POSPĚCH, Tomáš. *Role fotografie*. Praha: PositiF, 2023.

VAVROUŠEK, Pavel. *Nová Sedlica*. Praha: PositiF, 2021.

WEHRHEIM, John. *Taylor Camp*. Chicago: Serindia Publications, 2015.

YOE, Craig. *The Art of Barbie*. New York: Workman Publishing Company, 1994.

Seznam online zdrojů

Andreas Rutkaukas. *Borderline* [online]. [cit. 5.6.2023]. Dostupné z: https://www.andreasrutkauskas.com/borderline

Cargocollective. *Sonda* [online]. [cit. 11.5.2023]. Dostupné z: https://cargocollective.com/sonda

Czech Photo. *Příběhy fotografií: Prezident v krajích* [online]. [cit. 18.7.2023]. Dostupné z: https://www.czechphoto.org/detail-novinky/663-30/pribehy-fotografii-prezident-v-krajich/

Dokument magazín. *Boris Németh O výstave: Bratislava – Košice a späť* [online]. [cit. 6.6.2023]. Dostupné z: https://www.dokumentmagazin.sk/clanok/o-vystave-bratislava-kosice-a-spat-galeria-slovak-press-photo

FrameBridge. *Meet the Artist: David Parise* [online]. [cit. 26.6.2023]. Dostupné z: https://www.framebridge.com/blog/meet-the-artist-david-parise

Forbes. *Barbie - Inspired Art* [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: https://www.forbes.com/2009/03/05/barbie-boll-art-business_art.html

Hal open science. *The Black (and White) Humour of Artür Harfaux* [online]. [cit. 23.6.2023]. Dostupné z https://hal.science/hal-03356571/document

Juxtapoz Art and Culture. *Scrublands: Photographs by Antoine Bruy* [online]. [cit. 21.6.2023]. Dostupné z: https://www.juxtapoz.com/news/photography/scrublands-photographs-by-antoine-bruy

Leica Gallery. *Pavel Vavroušek* [online]. [cit. 28.7.2023]. Dostupné z: https://www.lgp.cz/event/nova-sedlica/

Libor Fojtík [online].Copyright Libor Fojtík. Dostupné z: http://www.liborfojtik.com/cz/bio

Moderní dějiny. *Památník ticha Bubny ukáže současnost míst, kde končily židovské transporty* [online]. [cit. 27.5.2023]. Dostupné z: https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/pamatnik-ticha-bubny-ukaze-soucasnost-mist-kde-koncily-zidovske-transporty/

Prázdninová škola Lipnice. *O nás* [online]. [cit. 10.5.2023]. Dostupné z: https://psl.cz/o-nas/

Proti šedi. *Paradise Lost: Ztracený ráj hippies ve fotografiích Johna Wehrheima* [online]. [cit. 21.6.2023]. Dostupné z: https://protisedi.cz/paradise-lost-ztraceny-raj-hippies-ve-fotografiich-johna-wehrheima/

The art story. *Dada and Surrealist Photography* [online]. [cit. 22.6.2023]. Dostupné z: https://www.theartstory.org/movement/dada-and-surrealist-photography/

The COVERT Collective. *Lara Vychuzhanina The Life of Barbie and Ken in the Soviet Union* [online]. [cit. 26.6.2023]. Dostupné z: https://curatednow.ca/lara-vychuzhanina-the-life-of-barbie-and-ken-in-the-soviet-union/

Valerio Vincenzo. *Borderline* [online]. [cit. 1.6.2023]. Dostupné z: https://valeriovincenzo.com/BORDERLINE

Židovské muzeum v Praze. *Karel Cudlín - Stříbrný příliv z cyklu Židovská přítomnost v současném umění* [online]. [cit. 24.5.2023]. Dostupné z: https://www.jewishmuseum.cz/program-a-vzdelavani/vystavy/archiv/6/

Seznam fotografií

Tento seznam zahrnuje všechny fotografie v této práci. V případě, že je na dané stránce více fotografií, jsou v seznamu řazeny v pořadí odshora dolů a zleva doprava. Není-li uveden autor, jedná se o fotografie z archivu Libora Fojtíka.

obálka
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str. 1-2
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str. 9
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str. 11
výlet na běžkách v Beskydech (1985)

str. 12
vandr ve Slovenském ráji (1990)
vandr v Nízkých Tatrách (1992)

str. 13
Beskydy (1996)
Štramberk Kamenárka (1997)

str. 14
Rusko pohoří Západní Sajan (2003)

str. 15
Libor Fojtík: Rumunsko pohoří Fagarash (2006)
Itálie - Švýcarsko Alpy (2023)

str. 16
Libor Fojtík: ateliér Frenštát pod Radhoštěm - Akty s plastikami (1998)

str. 18
Liborova svatební party - koncert skupiny Rotoped Band (2013)

str. 19-20
Libor Fojtík: Ztracená Indie (2000)

str. 21-22
Libor Fojtík: Rusko
Mongolsko (2003-2004)

str. 24
Libor Fojtík: Nový Zéland (1997)

str. 25
Libor Fojtík: Indie pohoří Ladakh expedice Kun Nun Peak (2008)

str. 27
Libor Fojtík: Turecko - Erdoganův sen (2014)

str. 28
Libor Fojtík: Pákistán (2000)

str. 29
Libor Fojtík: Gruzie - Chiatura (2014)
Rumunsko (2007)

str. 30
do Ruska na motorce (2003)

str. 33
Libor Fojtík: Nevada festival Burning Man (1999)

str. 34
Libor Fojtík: ústav pro postiženou mládež Tichá - V zajetí smíchu, ve zlosti, v tichu (2000)

str. 36-37
Libor Fojtík: z cyklu Opava očima studentů ITF (2005)

str. 38
Libor Fojtík: ITF workshop - Mikroregion Hranicko (2006)

str. 39
Libor Fojtík: z cyklu Dobrovolná skromnost (2005-2007)

str. 40
Libor Fojtík: z cyklu Plastic Family (2005-2008)

str. 41
Libor Fojtík: z cyklu Absurdistán – domov můj (2008-dodnes)

str. 42
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str. 43
Libor Fojtík: z cyklu Vyholení (2004)

str. 44
Libor Fojtík: Vietnam - Ho chi minhovy děti (2003)

str. 46
Libor Fojtík: Japonsko (2006)

str. 47
Libor Fojtík: z cyklu Absurdistán – domov můj (2008-dodnes)

str. 48
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str. 50
Anna Gutová: z cyklu Vanitas
Jan Langer: z cyklu Století
Milan Bureš: z cyklu Válka na Krymu
Milan Jaroš: z cyklu Bohemian Rhapsody

str. 54
Libor Fojtík: Brno Dům umění (2004)

str. 56
Libor Fojtík: Praha - demonstrace proti americkému radaru v Brdech (2008)

str. 57
Libor Fojtík: Praha - fotbalový klub Bohemians 1905 zpět v první lize (2009)

str. 59
Libor Fojtík: Pasta Oner (2015); Kamila Zlatušková (2021)

str. 60
Libor Fojtík: Jiří Pelcl (2017); Farzana Yaqoob (2017)

str. 61
Libor Fojtík: Martina Hingis (2018); Marko Jelič (2020); Josef Maršálek (2023)

str. 62
Libor Fojtík: Irina Andreeva (2013); Petra Tejnorová (2012)

str. 63
Libor Fojtík: Jiří Černý (2010); Petra Soukupová (2015); Geraldine Chaplin (2013)

str. 64
Libor Fojtík: Hana Noble (2013); Martin Huba (2013); Petr Urbánek (2022); Marie Svatošová (2020)

str. 65-66
Libor Fojtík: Kozí hůrka u Vyškova Štěstí jménem povolávací rozkaz (2016)

str. 68
Libor Fojtík: z cyklu Samostatně spolu (2021-2023)

str. 69-70
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str. 72
Hannah Höchová: fotomontáž (1920)
Eugén Atget: Men´s Fashion (1925)
Ḍora Maar: Pere Ubu (1936)
André Kertesz: Distorze 51 (1936)

str. 73
Artür Harfaux: Na zahradním domku (1932); Já a já, rozvíjející se (1927)

str. 74
Libuše Jarcovjáková: z cyklu T-club
Nan Goldin: NYC - Brian with the rope (1983); Coney Island - Wax museum (1977)

str. 75-76
Libor Fojtík: z cyklu Plastic Family (2005-2008)

str. 77
Hans Bellmer: z cyklu Panenka (30 léta)
Claude Cahun: (1936)

str. 78
David Levinthal: Barbie (1997-1998)

str. 79
David Parise: Last Days of Summer

str. 80
Nicole Houff: Wonder Woman Barbie
Lara Vychuzhanina: z cyklu Planeta panenek (2018)

str. 82-83
Libor Fojtík: z cyklu Dobrovolná skromnost (2005-2007)

str. 84
Pavel Vavroušek: z cyklu Nová Sedlica (70. léta)

str. 85
John Wehrheim: z cyklu Taylor camp (60. - 70. léta)

str. 86
Antoine Bruy: z cyklu Scrublands (2010-2013)

str. 87-89
Libor Fojtík: z cyklu Absurdistán – domov můj (2008-dodnes)

str. 90
Milan Jaroš: z cyklu Návštěvy presidenta v krajích (2017)

str. 91
Martin Kollár: Banská Bystrica (2001)
Jozef Ondzik: Bratislava (2002)

str. 92
Martin Parr: England - St. George´s Day (2017)

str. 93-95
Libor Fojtík: z cyklu Trampové (2012-2019)

str. 97
Ivan Lutterer, Jan Malý, Jiří Poláček: z cyklu Český člověk (1989)

str. 98
Pavel Vavroušek: z cyklu Trampové (70. léta)

str. 99
Tomki Němec: z cyklu Trampové (1986)

str. 100
Oldřich Malachta: z cyklu Vandr (2013-2018)
str. 102-103
Libor Fojtík: z cyklu Felix Kolmer – Slib (2013-2020)

str.104
Pavel Dias: Buchenwald (1965); Osvětim Březinka (1995)

str.105
Karel Cudlín: z cyklu Stříbrný příliv (2011)

str.106
Jindřich Štreit: z cyklu Lágr Barbora (2015)

str.107-109
Libor Fojtík: z cyklu Samostatně spolu (2021-2023)

str.110
Boris Németh: z cyklu Bratislava - Košice a späť (2020)

str.111
Valerio Vincenzo: z cyklu Borderline - France - Germany; Germany - Poland (2007-2019)

str.112
Andreas Rutkauskas: Borderline - Barricade Near Gretna, Manitoba; Nighthawk, Washington (2014-2017)

str.114
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str.130
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str.140
Libor Fojtík: z cyklu Laciní fórové (1997-2007)

str.146
Rusko pohoří Západní Sajan (2003)

Stručný životopis

1977	Narozen na Čeladné, okres Frýdek-Místek
1991-1994	Střední odborné učiliště, Kopřivnice
1997	Fotograf na volné noze
1998-2000	Lidová konzervatoř – obor výtvarná fotografie, Ostrava
2002-2004	Střední integrovaná škola – nástavbové studium s maturitou, Frýdek-Místek
2004-2012	Institut tvůrčí fotografie FPF Slezská univerzita, Opava
2004-2007	Lektor a majitel večerní školy fotografie TOPHOTO
2007	Přesun do Prahy
2007-2010	Lektor Institutu digitální fotografie IDIF
2008-2009	Reportér pro fotoagenturu ISIFA
2009	Narození dcery Loly
2013	Svatba s Annou Gutovou
2009 – nyní	Reportér pro Hospodářské noviny
2010	Czech Press Photo - 1.cena v kategorii Každodenní život Absurdistán, domov můj

Jmenný rejstřík

Atget Eugén 71
Baronová Barbora 106
Baumannová Tereza 53, 115
Bellmer Hans 77
Biben Martin 67, 107, 115
Birgus Vladimír 19, 35
Bruy Antoine 86
Bureš Milan 49, 116
Buzek Libor 19
Cahun Claude 77
Cudlín Karel 105
Černohorský Josef 106
Dias Pavel 104
Disdéri 97
Ernst Max 71
Fiala Karel 32, 117
Figallová Helena 19
Fojtík Lukáš 17, 28, 42, 117
Goldin Nan 74
Groš Vladimír 44
Gutová Anna 49, 118
Hasal Petr 43
Harfaux Artüra 73
Haynes Todd 78
Heckl Vilém 15
Hodek Jiř 55
Holáňová Hana 31
Houff Nicole 79
Höchová Hannah 71
Jarcovjáková Libuše 74
Jarnot Rudolf 14, 15, 19
Jaroš Milan 49, 90, 119
Josek Petr 55
Kalmus David 19, 20, 52, 119
Kamaryt Michal 55
Kertész André 71
Kolář Viktor 35
Kollár Martin 91
Kratochvíl Bedřich 101
Kudělka Jiří 31, 121
Kuneš Aleš 46
Lagerfeld Karl 78
Langer Jan 45, 49, 121
Levinthal David 78, 79
Lutterer Ivan 97
Malachta Oldřich 100
Malý Jan 97
Maar Dora 71
Materna Dan 55
Max Peter 78
Mázdrová Kateřina 101
Moravec David 32, 122
Nadar 97
Nedvěd Milan 93, 101
Němec Tomki 99
Németh Boris 67, 107, 110, 123
Nimcová Lucia 91
Ondzik Jozef 91
Parise David 79
Parr Martin 92
Penn Irvin 97
Podestát Václav 35
Pochyla Antonín 31
Poláček Daniel 60, 123
Poláček Jiří 97
Pospěch Tomáš 35, 38, 93, 101, 124
Ray Man 71
Rozov Michaela 101
Rutkauskas Andreas 112
Sander August 97
Singer Filip 55
Siostrzonek Jiří 35
Skýpala Vladimír 43
Smejkal Pavel M. 45, 47
Sobek Evžen 47
Steinzová Lucie 57
Stern Robert A.M. 78
Šebek Luděk 51, 125
Štecha Pavel 98
Štreit Jindřich 35, 38, 39, 106, 126
Třešňák Matěj 52, 126
Válková Zuzana 101
Vašků Václav 59, 127
Vavroušek Pavel 84, 98
Vincenzo Valerio 111
Vychuzhanina Lara 79
Wágner Martin 129
Warhol Andy 78
Wehrheim John 85
Žižka Ondřej 47

LIBOR FOJTÍK

Daniela Búryová

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie
Opava 2023
Vedoucí práce: doc. Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph.D.
Oponent: doc. Mgr. Josef Moucha
Počet normostran: 47
Počet úhozů: 84 882